

Samoupravljanje še močnejše zaživel

Veseli smo, ker ste nam tudi ob 3. juliju, našem razniku rudarjev, odmerili nekaj prostora v vašem razniku. Vašim zvestim bralcem želimo ob tem razniku spregovoriti o naših dosežkih, načrtih in tih, tako na proizvodnem, kakor tudi na samoupravnem področju.

Ker je osnovna panoga dejavnosti naše delovne organizacije pridobivanje premoga, je prav, da smo prednost našim dosežkom in načrtom s odročja le-te. Če analiziramo proizvodnjo za isto leto, lahko rečemo, da smo bili v prvem četrtletju dokaj uspešni – dosegli samo proizvodnjo 1.272.000 ton, kar je 130.565 ton nad osnovnim planom. Nekoliko nižja pa je proizvodnja drugega četrtletja, vendar pa bo skupna polletna proizvodnja kljub temu nadplanska. Nakopali smo 2.328.000 ton premoga.

V poletnem času, to je v času, ko odhaja večina rudarjev na zaslužni letni oddih, bo seveda proizvodnja znašala približno 4.500.000 ton.

Rudarji se dobro zavedamo, kakšna energetska niza nas pesti že od lanskega leta. Zato se bomo trudili in dali čimveč od sebe, da jo vsaj malo milimo. Dokaz velikega pomanjkanja premoga za široko potrošnjo je bila lanska zima, ki se je vlekla malo dlje kot običajno. Premoga za široko

Graška gora – most iz preteklosti v sedanost

Srečanja borcev NOB in mladine so pomembna oblika obujanja, razvijanja in negovanja tradicij narodnoosvobodilnega boja in tudi predvojnega revolucionarnega delavskega gibanja.

Pobuda za vsakoletno srečanje borcev NOB in mladine v enem od jugoslovanskih mest in obujanje spominov na pomembne in prelomne dogodke iz najbolj odločilnih dni jugoslovanskih narodov in narodnosti se je rodila pred trinajstimi leti na osnovi sodelovanja med zagrebško občino Trešnjevka in beograjsko občino Čukarica. Srečanja borcev NOB in mladine Jugoslavije so od leta 1966 dalje vsako leto v okviru praznovanja dneva borca – 4. julija in so postala velika manifestacija nenehne prisotnosti osvobodilnih in revolucionarnih tradicij v sedanem času, bratstva in enotnosti ter medsebojne povezanosti, ki poglobljajo socialistične družbene odnose med ljudmi in spodbujajo k vsestranskemu sodelovanju. Krog občin, ki sodelujejo v tej pomembni družbenopolitični manifestaciji, se iz leta v leto širi, kar je odraz prizadevanj, da svoje sedanje delo pri razvijanju socialističnih samoupravnih odnosov kar najtesneje povezujejo z revolucionarnimi izročili delavskega gibanja in narodnoosvobodilnega boja. Razveseljivo je, da se teh srečanj udeležuje vedno več mladine, ki tudi na ta način spoznava naš narodnoosvobodilni boj za narodno in socialno osvoboditev in se vzgaja v spoštovanju in negovanju naše revolucionarne preteklosti.

Velikega praznika in vseh obletnic, ki jim letos posvečamo naše misli, od 35. obletnice pohoda legendarne XIV. divizije na Štajersko, 60. obletnice delovanja KPJ, SKOJ, razrednih sindikatov in naprednega ženskega gibanja do 40. obletnice konstituiranja CK KPJ pod vodstvom tovariša Tita, prav gotovo ne bi mogli lepše proslaviti kot s srečanjem borcev in mladine, s srečanjem bratstva in prijateljstva, skovanega v dolgoletnem revolucionarnem boju delavskega razreda in v narodnoosvobodilnem boju, brez katerih ne bi bilo naše svobode, našega političnega sistema socialističnega samoupravljanja, ne naše varnosti in politike neuvrščenosti.

Ob 35. obletnici pohoda Štirinajste na Štajerskem je občinski odbor ZZZB NOV Velenje uredil na Graški gori spominski park, s katerim vračamo svoj dolg in izražamo priznanje ter spoštovanje vsem, ki so se tu borili. Na odprti jasi stoji bronasti spomenik „Nošenje ranjencev“, ki človeka pretresljivo opominja na veličino tega, kar se je tu nekoč dogajalo in na nečloveške muke ranjencev. Ob robu gozda je manjši muzej z dokumentarnim gradivom te naše slavne divizije, ki je v zgodovinskem okviru velikega boja slovenskega naroda za nacionalno osvoboditev pripada častno mesto.

Ob našem prazniku – dnevu borca se bomo spet zbrali na Graški gori in počastili spomin na slavne dni naše zgodovine. Med nami bodo nekdanji borci, mladina in vsi, ki jim Graška gora pomeni most iz preteklosti v sedanost.

Pozdravljeni in dobrodošli na Graški gori – gori jurišev!

NESTL ŽGANK,
predsednik OO ZZZB NOV
Velenje

PRAZNIK DELAVCEV REK VELENJE – DAN RUDARJEV 3. JULIJ PROGRAM PRIREDITEV

- 29. junij – 18.00 Delavski klub Velenje Sprejem upokojencev REK Velenje
- 30. junij – 9.00 Kavarna REK Velenje Šahovski turnir
- 30. junij in 1. julij – dopoldne in popoldne Rokometno igrišče Velenje Ženski rokometni turnir rudarskih mest
- 1. julij – 9.00 Rokometno igrišče Šoštanj Mednarodni rokometni turnir – 17.00 Rdeča dvorana Velenje Odbojarski turnir
- 2. julij – 17.00 Kulturni dom Velenje Slavnostna seja DS SOZD REK Velenje – podelitev priznanj jubilarantom in reševalcem – 18.30 Kulturni dom Velenje Koncert Rudarske godbe Velenje – 60-letnica godbe
- 3. julij – 5.00 Budnica v Velenju in Šoštanju – 7.00 Zbor parade na Titovem trgu in parada po mestnih ulicah – 8.00 Osrednja proslava rudarskega praznika s „skokom čez kožo“ na mestnem kotalkališču

strojnjo je primanjkovalo in marsikatero gospodinjstvo je zmrzovalo. Prav to nam je dalo pobudo, da proti koncu letošnjega leta namenimo očitno več premoga za široko potrošnjo. V nas rudarjih se je ponovno predramila še močnejša delovna zavest, kajti pri tem gre za humanost, za človeka.

Pa dovolj o proizvodnji in pogledimo, kaj smo naredili v naši delovni organizaciji na področju samoupravnega življenja. Samoupravljanje v naši delovni organizaciji je zaživel v letošnjem letu še močnejše. Začeli smo z ocenjevanjem osebne uspešnosti, saj se dobro zavedamo, kakšen pomen na plačilo po opravljenem delu. Samoupravni plosni akti, ki urejajo svobodno menjavo dela med SOZD in DSK, v sestavi DO RLV, so v fazi samoupravne verifikacije. V teh aktih uveljavljamo merjenje uspešnosti živega dela delavcev v DSSS, v odvisnosti od količine in kvalitete opravljenih, z letnim planom predvidenih del in nalog.

Ob našem prazniku bi zavezali v imenu delavskega sveta delovne organizacije Rudnik lignita Velenje vsem članom našega kolektiva mnogo delovnih in osebnih uspehov v želji, da bi ta dan kar najprijetneje preživeli in pozabili na vsakdanje trbi.

SREČNO!

JOŽE ALJAŽ,
predsednik delavskega sveta
Rudnika lignita Velenje

PROGRAM PRIREDITEV

- 2. julija od 12. ure dalje prihod udeležencev ob 20. uri Slavnostna seja udeležencev srečanja na Titovem trgu v Velenju.
- 3. julija ob 7. uri Komemoracija pri osrednjem spomeniku 650. padlih borcev NOV in žrtvam fašističnega nasilja na Titovem trgu v Velenju. ob 11. uri Proslava Dneva borca z odkritjem spomenika in otvoritvijo spominskega parka z muzejem v spomin slavnim bojem XIV. divizije na Graški gori. Po končani proslavi bo tovariško srečanje borcev NOV, mladine, rudarjev in drugih delovnih ljudi in občanov.
- 4. julija ob 7.30. uri Odhod na osrednjo republiško proslavo na Ostrem vrhu pri Mariboru. Po proslavi bo odhod na Pohorje. ob 20. uri Kulturni program v Rdeči dvorani v Velenju.

Dobrodošli na XIII. srečanju borcev NOV in mladine Jugoslavije

Gorenje: polletni izvoz milijardo dinarjev

Ze nekaj časa velja v okviru sozda Gorenje nenapisano pravilo, da mora vsaka temeljna organizacija združenega dela prodati na tuje najmanj 30 % proizvodnje - Letos naj bi sozd Gorenje, kot računajo, prodal doma za 13 milijard dinarjev izdelkov, z izvozom pa iztržil 2,37 milijard dinarjev

Delovne organizacije v okviru sestavljene organizacije združenega dela Gorenje bodo v prvih šestih mesecih letos, kot kažejo zadnje ocene, izvozile na tuje za dobro milijardo dinarjev izdelkov. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta povečujejo prodajo na tuje za polovico. Zanimivo je, da se je v letu dni povečal izvoz v dežele v razvoju kar za 115 %, na tržišča s konvertibilnimi valutami za 52 % itd. Gorenje se z letošnjimi dosežki znova uvršča v sam vrh izvoznikov pri nas.

Polletni izvozni dosežki delovnih kolektivov sozda Gorenje kažejo, kaj je mogoče doseči, če se vsi delavci zavzamejo za uresničitev skupno dogovorjene naloge. Ze nekaj časa velja nenapisano pravilo, da mora vsaka temeljna organizacija združenega dela prodati na tuje najmanj 30 % proizvodnje. Nekateri tega načrta še ne dosegajo, druge temeljne organizacije pa prodajo na tuje tudi 60 do 70 % vse proizvodnje, pa bi izvozile še več, če ne bi primanjkovalo proizvodnje, tako za domače kot tuja tržišča. Razumljivo je, da z doseženim niso in ne morejo biti zadovoljni, zlasti še ob upoštevanju dejstva, da bo treba v drugem polletju prodati na tuje za 1,3 milijarde dinarjev blaga.

Okrepjena prizadevanja za vključevanje v mednarodno blagovno menjavo, ki je najboljši barometer kvalitete izdelkov ter delovanja marketinške službe, bodo zlasti še potrebna v delovnih kolektivih Gorenja na Muti, v Lendavi, Nazarjah, pa seveda še kje. Možnosti za večji izvoz bo treba izkoristiti, s tem pa bodo ustvarjene tudi možnosti za uresničitev razvojnih načrtov za prihodnja leta. Uresničiti bo treba osnovno nalogo, to je, da vsaka temeljna organizacija združenega dela prodaja na tuje najmanj 30 % vse proizvodnje.

Seveda ne gre prezreti dejstva, da se srečuje Gorenje na tujih tržiščih s čedalje večjo konkurenco. Zato bodo morali v tovarnah nadaljevati prizadevanja za posodabljanje tehnologije ter hitreje osvajati nove izdelke oziroma sprosti prestrukturirati obstoječo proizvodnjo. Še hitreje pa bo treba organizirati podjetja Gorenje na tujem, saj zagotavljajo

lastne organizacije, tako proizvodnih in prodajnih, najbolj zanesljivo še večje uveljavljanje na tujih tržiščih. Stremeti pa bo treba še za tem, da prodrejo izdelki Gorenja še na tista tržišča, kjer jih za zdaj ni, saj bo tako posej še lažje premagovati razna nihanja na tržišču, ki se pojavljajo.

Seveda pa se srečuje Gorenje pri utiranju potov na tuja tržišča razumljivo, s prenekatero težavo. Nihanja cen, ki smo jim zdaj priče, najbolj ovirajo prizadevanja, da bi povečali prodajo oziroma razširili tržišče. Doma pa najbolj pesti visoka inflacija, ki je eden od poglavitnih vzrokov, da nekatere temeljne organizacije združenega dela niso izvorno sposobne.

In še beseda, dve o domačih dosežkih Gorenja. Prodaja se je v letošnjem letu povečala za 37 % in bo dosegla okrog 6 milijard dinarjev. Takšna bo tudi polletna proizvodnja. Skupni prihodek pa bo precej višji. Na domačem tržišču ima Gorenje največ težav v zvezi s kreditiranjem prodaje. Tudi te težave bi radi čimprej premostili, in to na način, da bi kupci najemali posojila za nakup izdelkov Gorenja neposredno pri bankah.

Polletni dosežki, podrobnejše ocene poslovanja in gospodarjenja bodo znane v kratkem, obetajo, da bodo planske naloge uresničene. Delovne organizacije v okviru sozda Gorenje naj bi letos, kot je predvideno, prodale doma za 13 milijard dinarjev izdelkov, na tuje pa izvozile za 2,37 milijard dinarjev blaga! Načrti, ki bodo znova potrdili prizadevanja in zagnanosti blizu 20.000 delavcev Gorenja širom po domovini in na tujem.

(Ma)

BRALCEM IN DOPISNIKOM!

Zaradi obilice prazničnega gradiva nismo uspeli v pričujoči številki Našega časa objaviti vseh stalnih rubrik in prispevkov naših sodelavcev. Objavili jih bomo v prihodnji številki.

UREDNIŠTVO

Na seminarju je sodeloval tudi Franc Godina član republiškega sveta zveze sindikatov

Uspel seminar na Dobrni

Uspešnost uveljavljanja načel delitve po delu še ni zadovoljiva - Odločno bo potrebno pristopiti k uveljavljanju te naloge in odpraviti dosedanje pomanjkljivosti

Prejšnjo soboto je bil na Dobrni seminar za predsednike osnovnih organizacij zveze sindikatov ter predsednike konferenc in koordinacijskih odborov osnovnih organizacij zveze sindikatov občine Velenje. Seminar sta organizirala občinski svet ZS in klub samoupravljalcev občine Velenje.

Namen seminarja je bil, da se sindikalni funkcionarji temeljito seznanijo z vsebino stališč republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije o pridobivanju in razporejanju dohodka in uveljavljanju načela delitve po delu ter z aktualnimi nalogami občinskega sveta zveze sindikatov. Seminarju je prisostvoval tudi Franc Godina, član republiškega sveta zveze sindikatov, ki je v uvodnem delu ocenil dosedanja poteka uresničevanja zakona o združenem delu na področju pridobivanja in razporejanja dohodka ter delitve po delu. V nadaljevanju je delo potekalo po skupinah saj je bilo le tako možno zagotoviti najširšo razpravo, ki bi prispevala k sprejetju ustreznih stališč in smernic za nadaljnje delo na tem področju.

Cepprav se zavedamo, da bomo z razrešitvijo zastavljenih nalog pripomogli k hitrejšemu uveljavljanju samoupravnega družbenoekonomskega položaja delavcev in izboljšanju gospodarjenja, smo na tem področju doslej storili še dosti premalo. S stanjem, s kakršnim se trenutno srečujemo v večini organizacij združenega dela - je bilo poudarjeno na seminarju - ne moremo biti zadovoljni. Delitev po delu večinoma ni urejena stimulativno (kar je bistveno) in to prav gotovo ne pripomore k večanju produktivnosti in odpravljanju ustreznih razmerij pri delitvi ustvarjenega dohodka. Ne uveljavljanje načel delitve po delu in rezultatih dela pa potiska delavca v mezni položaj, njegov interes pa usmerja predvsem v delitev sredstev za osebne dohodke.

SEMINAR ZA SEKRETARJE OO ZK

Komite občinske konference ZKS Velenje je pripravil prejšnji teden seminar za sekretarje osnovnih organizacij ZK iz Šaleške doline, na katerem so pregledali uresničevanje akcijskega programa in opozorili na naloge, ki čakajo komuniste v občini Velenje v prihodnjih tednih in mesecih.

V marsikateri delovni sredini je to področje urejeno podobno kot pred zakonom o združenem delu. To pa je kritično in bo zato potrebno z določeni ukrepi v takšnih OZD pospešiti uveljavljanje zastavljenih nalog.

Se nekaj besed o aktualnih nalogah zveze sindikatov. Prav gotovo je trenutno ena najpomembnejših nalog zveze sindikatov uresničevanje samoupravnih in družbeno ekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu. V posameznih OZD razprave o tem perečem vprašanju še niso organizirali. To je potrebno storiti v najkrajšem času, pri tem pa nameniti poseben poudarek razrešitvi stanovanjskih vprašanj v lastni sredini, planiranju na področju stanovanjske gradnje, normativni ureditvi stanovanjskih razmer, minimalnim standardom ter uresničevanju družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za delitev družbenih stanovanj in stanovanjskih posojil.

Za hitrejši razvoj PTT

V Velenju je bila pretekli ponedeljek seja sveta občinskega območja

Delegati osmih občin celjske regije so na ponedeljkovi seji v Velenju najprej obravnavali informacijo o problematiki razvoja in ekonomskem položaju PTT prometa na celjskem območju. PTT omrežje z razpoložljivimi zmogljivostmi ne more zadostiti vsem potrebam, zato se pojavlja nujnost po hitrejšem razvoju te izredno pomembne infrastrukturne dejavnosti. Po številu novih telefonskih priključkov je celjska regija, na primer, prva v Sloveniji, kljub temu pa na tem področju zaostajamo za potrebami še vedno za blizu 60 odstotkov. Tako je ta čas v celjski regiji 14279 telefonskih

priključkov, ali 5660 več kot na začetku tega srednjeročnega obdobja, v občini Velenje smo v tem obdobju dobili 1251, v občini Maribor pa 280 novih telefonskih priključkov. Zato je potrebno sprejeti program aktivnosti vseh zainteresiranih dejavnikov, ki naj bi pripomogli k hitrejšemu razvoju PTT storit

Pošto že dlje časa pesti slaba ekonomika poslovanja, ki jo povzročajo predvsem neustrezna politika celotnega razvoja PTT stopata v ospredje predvsem vprašanja, kako izboljšati ekonomiko poslovanja PTT in kako poenotiti načine združevanja sredstev za potrebe razvoja PTT v Sloveniji. Svet občin celjske regije je celoti podprl predlog stališč in sklepov za sprejem ustreznih ukrepov tekoče ekonomske politike in planске usmeritve v hitrejši razvoj PTT prometa. V razpravi so menili, da gradivo o tej problematiki potrebuje še nekoliko dopolniti in konkretizirati, občinske skupščine, ki ga niso obravnavale, pa bodo to storile v najkrajšem času. Vsa odprta vprašanja s tega področja pa morajo biti dogovorjena in usklajena do jeseni.

Svet občin celjskega območja zatem razpravljal tudi o investicijskih tehničnih pripravah za izgradnjo mlekarke industrije v celjski regiji. Pri tem so delegati občin menili, da je vprašanje razvoja mlekarke industrije potrebno reševati celovito, upoštevati tako gradnjo nove mlekarnice, ki naj bi stala v Rušah, kot rekonstrukcijo sirsarne v Šmarju, zvezi s tem so predlagali komisijo strokovnjakov, ki bo ustrezno oblikovala finančno konstrukcijo tega velikega objekta in jo čimprej poslal obravnavo izvršnim svetom skupščin občin.

Na seji sveta občin celjskega območja so poleg tega govorili še nekaterih problemih usmerjenega izobraževanja, o problematiki klasično predelovalne industrije ter sistematizaciji in nekaterih kadrovskih vprašanj temeljne sodišče Celje.

J. KRANJ

Ukrepi za odpravo posledic suše

Letošnjo pomlad je bila pozeba, ki je pustila negativne posledice predvsem v sadjarstvu in vinogradništvu. Prizadet pa je tudi pridelek trave. Poleg tega pa je ogromno škodo povzročila tudi majska in junjska suša. Tako so pridelek prve košnje zmanjšani približno za trideset, v hribovih pa tudi za petdeset odstotkov. S čimprejšnjo izvedbo določenih agrotehničnih ukrepov na travnikih in njivah, je treba, zlasti sedaj, ko je padlo dovolj dežja, v čimvečji meri pospešiti rast trav in kuruze in tako delno nadoknadimo p ridelek prve košnje.

Na travnikih je potrebno s prvo in drugo košnjo nadoknaditi primanjkljaj. Zato je potrebno količino gnojil znatno povečati. Za pozno dognojevanje konec junija se uporablja 80 do 100 kilogramov čistega dušika na ha. Glede primernosti je na prvem mestu KAN - 27 odstotek - 300 do 350 kilogramov na ha, sledita NPK 17 - 8 - 9 - 350 do 400 kg/ha ali UREA 46 % - 200 kg/ha. Enako količino gnojil je potrebno dognojiti po drugi košnji za tretji odkos.

Dodatno je treba gnojiti tudi koruzna polja. Najbolje je, da se dognojuje v dveh obrokih. Prvi obrok je po-

trebno dati čimprej, dokler je zemlja še vlažna in sicer 250 kg KAN/ha, ali 400 kg NPK 17 - 8 - 9 ali 150 kg UREA/ha. Drugi obrok je treba dati čez tri ali štiri tedne. Ta obrok pa naj znaša 200 kg KAN/ha, 300 kg NPK 17 - 8 - 9 / ha ali pa 100 kg UREA/ha.

Svet za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL Velenje je na zadnji seji sklenil, da bodo gnojila za kooperante regresirali po naslednjih kriterijih. Za vsakih tisoč litrov oddanega mleka v preteklem letu bodo ti prejeli 50 kg regresiranega gnojila, za vsakega pogodbenega pitanca v letošnjem letu pa 200 kg gnojila. Regres znaša en dinar pri kilogramu, ne glede na vrsto in ceno gnojila.

Po seznamu, ki so ga pripravili v TOK Kmetijstvo Šoštanj imajo 480 upravilencev, za kar je potrebno nabaviti okrog 370 ton gnojil. Gnojila pa kmetije že lahko nabavijo pri ERI TOZD Maloprodaja. Pomniti pa je potrebno še nekaj. Količina gnojil, ki jo navajamo, je potrebna za dodatno dognojevanje. Torej naj jo kmetije uporabljajo dodatno, poleg količine gnojil, ki je sicer vsako leto uporabljajo.

PRVA SKUPINA KONCALA DELO - V krajevni skupnosti Lokovica ta teden končuje delo prva skupina brigadirjev, ki se je udeležila lokalne mladinske delovne akcije na Šaleški magistrati. Mladi iz gimnazije in rudarske šolskega centra so se tri tedne, ki so jih prebili na delovišču v Lokovici, "borili" z izredno težkimi delovnimi pogoji, ki so nastali zaradi nenehnega deževja. Kljub temu pa so bili precej uspešni. Pomagali so tudi krajanom ter sosednjih krajevni skupnosti pri napeljavi telefonskega in vodovodnega omrežja. Prihodnji teden bo pričela delovati nova skupina brigadirjev.

Finančni pregled o zbranem samoprispevku za mesec maj 1979

Zap. št. KRAJEVNA SKUPNOST	Zap.obrt. kmet.in upo.	SKUPAJ OD 1.1. DO 31.5.1979			MAJ 1979		
		100 %	70 %	30 %	100 %	70 %	30 %
1. VELENJE - LEVI BREG	2563	1.980.686,40	1.386.480,50	594.205,90	442.886,40	310.020,50	132.865,90
2. VELENJE - DESNI BREG	3040	2.349.312,00	1.644.518,40	704.793,60	525.312,00	367.718,40	157.593,60
3. VELENJE - ŠMARTNO	793	612.830,40	428.981,30	183.849,10	137.030,40	95.921,30	41.109,10
4. ŠALEK - GORICA	1542	1.191.657,60	834.160,30	357.497,30	266.457,60	186.520,30	79.937,30
5. VELENJE-STARA VAS	380	293.664,00	205.564,80	88.099,20	65.664,00	45.964,80	19.699,20
6. PESJE	471	363.988,80	254.792,15	109.196,65	81.388,80	56.972,15	24.416,65
7. STARO VELENJE	543	419.630,40	293.741,30	125.889,10	93.830,40	65.681,30	28.149,10
8. KONOVO	395	305.256,00		305.256,00	68.256,00		68.256,00
9. CIRKOVCE	65	50.232,00		50.232,00	11.232,00		11.232,00
10. PLEŠIVEC	96	74.188,80		74.188,80	16.588,80		16.588,80
11. PAKA	200	154.560,00		154.560,00	34.560,00		34.560,00
12. ŠENTILJ	442	341.577,60		341.577,60	76.377,60		76.377,60
13. ŠKALE	406	313.756,80		313.756,80	70.156,80		70.156,80
14. BEVČE	81	62.596,80		62.596,80	13.996,80		13.996,80
15. SAVČE - PODKRAJ	281	217.156,80		217.156,80	48.556,80		48.556,80
16. ŠOŠTANJ	1569	1.212.523,20		1.212.523,20	271.123,20		271.123,20
17. VELE VODE	109	84.235,20		84.235,20	18.835,20		18.835,20
18. BOKORNO - FLORJAN	383	295.982,40		295.982,40	66.182,40		66.182,40
19. ZAVODNJA	124	95.827,20		95.827,20	21.427,20		21.427,20
20. RAVNE	445	343.896,00		343.896,00	76.896,00		76.896,00
21. ŽIRNICE - GABERKE	389	300.619,20		300.619,20	67.219,20		67.219,20
22. LOKOVICA	254	196.291,20		196.291,20	43.891,20		43.891,20
23. TOPOLŠICA	632	488.409,60		488.409,60	109.209,60		109.209,60
24. ŠMARTNO OB PAKI	573	442.814,40		442.814,40	99.014,40		99.014,40
25. GORENJE	326	251.932,80		251.932,80	56.332,80		56.332,80
SKUPAJ :	16102	12.443.625,60	5.048.238,75	7.395.386,85	2.782.425,60	1.128.798,75	1.653.626,15

Graška gora—Gora jurišev

Petiintriideset let je minilo od pohoda Štirinajste divizije na Štajersko. Ta legendarni pohod sodi med največja junaštva našega narodnoosvobodilnega boja. To je slovenska bitka na Neretvi, to je slovenska Sutjeska, to je slovenski Igmanski marš.

Štirinajsta je izpolnjevala veliko poslanstvo z nadčloveškimi napori in velikimi žrtvami in ni klonila pred nekajkrat močnejšim sovražnikom. Z uspešno opravljenimi nalogo pa je ustvarila možnosti, da z napori vse slovenske skupnosti osvobodimo Štajersko in Koroško.

Velikokrat se vprašujemo, kje so črpali borci Štirinajste moč, da so zdržali pohod. Vedeti je treba, da je bilo kar dve tretjini borcev in starešin komunistov, kandidatov za člane Partije in skojevcev, ki so bili drugim v vsem za zgled. Zato so jim drugi vselej sledili. Kar polovica komunistov je darovala svoja življenja za ideale revolucije, ali pa so bili težko ranjeni.

Resnično si je težko zamisliti, kako je mogoče zdržati tak napor, kot so ga borci Štirinajste med pohodom na Štajersko, saj so se od 7. do 26. februarja, z izjemo dveh dni, nenehno vsak dan spopadali s sovražnikom.

Nič čudnega torej ni, da se je pionir Božo, ko je zagledal prvokrat borce Štirinajste, vprašal: „Kaj so to pravi borci? Cisto pravi borci? Borci iz Štirinajste? Le koliko so bili stari v tistih časih?“

GRAŠKA GORA — GORA JURISJEV

Med narodnoosvobodilno borbo se je Graška gora najbolj proslavila v februarjskih dneh leta 1944, med zgodovinskim pohodom 14. divizije na Štajersko.

21. februarja zvečer so boji na Graški gori ponehali. Borci Štirinajste so se pripravljali na preboj proti zahodu, da bi čimprej dosegli Mozirsko planino. Iz bojev na Graški gori so imeli veliko ranjencev. Borci so bili utrujeni.

Štirinajsta je med boji na Graški gori porabila toliko streliva, da je ostala skoraj brez njega.

22. februarja se je Štirinajsta zbrala v Ravnah nad Šoštanjem, kamor je prišla iz Plešivca. V Ravnah je bila, po vsej verjetnosti, ena od najbolj kritičnih točk vsega pohoda. Divizija je bila boj za obstanek — za biti, ali ne biti! Štirinajsta se je v Ravnah nekajkrat srdito spopadala s sovražnikom, šlo je za zadnje obkolitev divizije oziroma za zadnji organiziran boj Štirinajste kot celote.

NA PRVIM DIVERZANTSKIM NAPADOM PREGNANA NEMŠKA ZASEDA

Štirinajsta se je spet izmuznila Nemcem. Tokrat je to napravila zares po partizansko. Le na enem samem vrhu Paškega Kozjaka je s pravim diverzantskim napadom pregnala nemško zasedo in se brez strela umaknila čez komunikacijo. Ponoči na 20. februarja se je nastanila na Pleševcu. Z umikom na Plešivec so vsa nemška prizadevanja za obkolitev postala brezpredmetna in znova so morali nalagati svoje čete na vozila, da bi ponovili že velikokrat izjalovljeni manevr.

Štirinajsta je v vasi Plešivec počivala 24. ur. Spet je bilo slišati iz hiš harmoniko, petje in smeh. Borci so bili zopet pripravljeni na pohod in na boj. Toda kljub temu dobremu razpoloženju je visel nad Štirinajsto črn oblak. Če bo hajka še trajala, bodo mrz in sneg, lakota in bolezen, obremenitev z ranjenci, pomanjkanje streliva ter nepretrgani boji popolnoma uničili divizijo. Avtomatsko orožje je delalo štabom veliko preglavico; tričetrt strojnica ponavadi v boju ni funkcioniralo, ker v hudem mrazu dno — 25 stopinj Celzija ni bilo pravega naziva zanje. Nemške strojnice pa so zmeraj delovale.

NACRT ZA NADALJNI POHOD

20. februarja, ko so partizani skoraj vsi počivali, so bila na ukaz poveljstva divizije in po priporočilu zdravnikov v vasi Plešivec in v vseh okoliških krajih izkopana podzemna skrivališča za ranjence. Vanje so spravili vse negibne ranjence in jih za nekaj dni oskrbeli s sanitetnimi pomagali. Kmetom, ki so sprejeli obveznost, da jih bodo hranili in varovali, so dali zdravniki napotila za njujnjejšo nego. Štab divizije je nato pripravil načrt za nadaljnji pohod. Vedel je, da je severna smer spet najmočnejše zasedena, in zato ni sprejel prvotne odločitve o nadaljevanju pohoda proti zahodu. Ker je bil obveščeno, da imajo Nemci najmočnejše rezerve na severu v Podgorju, na jugu pa v Šoštanju, se je odločil za pohod v dveh kolonah. Prva kolona, ki jo je sestavljala Tomšičeva brigada, naj bi se prebila po dolini reke Velunje v smeri vasi Ravne. Druga kolona, s Šerčerjevo in Bračičevo brigado, naj bi se pretokla v smeri Rdečnika na Rdečkem vrhu. Na doseženih položajih naj bi brigade prenočile, nakar bi naslednjega dne šle proti vasi Zavadnje. Tu bi se divizija spet združila in se nato napotila proti Belim vodam, ki so že na vstopu v Mozirsko planino.

NEMCI SO Z MOČNIMI OGLEDNIŠKIMI ODELKI PRIČAKALI TOMŠIČEVO BRIGADO

Štab divizije je tako v dosedanjo taktiko uvedel novost. Kratka razdružitev je imela namen zagotoviti manevrski prostor okoli doline reke Velunje in hkrati nadzirati okoliš proti Šoštanju in Podgorju, od koder bi lahko pričakovali močnejše napade. Pohod bi se torej odvijal po obeh strmih grebenih, ki se vzpenjata na levem in desnem bregu gomjega toka Velunje. Vsekakor bi tak manevr Trockovemu štabu povzročil dopolnilne ukrepe in nove skrbi.

21. februarja je sicer iz hiš spet odmevala partizanska pesem ob spremljavi harmonike. Komaj je divizija zapustila vas Plešivec, že jo je napadlo ogledniško letalo in začelo obstreljevati, pa bombardirati. Nemci so bili dobro obveščeni,

kje je divizija. Tomšičeva brigada se je kot leva kolona spustila v dolino reke Velunje. Tam so nanjo prežale Winklerjeve bojne skupine. Zjutraj so se namreč utegnile urediti in prilagoditi svojo zaporno črto terenskim razmeram. Winkler je pošiljal v dolino reke Velunje za boj sposobne ogledniške skupine in je tako kmalu zvedel, da se Štirinajsta pripravlja za odhod iz Plešivca. Nemci so z močnimi ogledniškimi oddelki pričakali Tomšičevo brigado, ki se je iz velunjske doline že začela vzpenjati v nasprotno reber. S pomočjo minometov in težkih strojnica so odbili brigado, ki se je nato umaknila in se usmerila proti Graški gori. Druga kolona Štirinajste je z Bračičevo brigado v ospredju prodirala proti severovzhodu. V velunjskem grabnu se je spopadla z Winklerjevimi oddelki. Vzpela se je na Graško goro in že blizu Rdečega vrha naletela na sovražnika. Ta je s pomočjo topniške baterije, ki je streljala s položajev na cestnem križišču pri Spodnjem Podgorju, preprečil partizanom

Graška gora zadnje dni junija 1979

preboj in jih potisnil nekoliko nazaj. Ker so se medtem na Graški gori pokazali tudi Tomšičevci, je štab divizije vse enote na Graški gori razporedil za obrambo.

EDEN IZMED NAJHUŠIH OBRAMBNIH BOJEV ŠTIRINAJSTE SE JE ZAČEL

Graška gora je visoka kakih 800 metrov. V zaselku Jager na severovzhodu sta zavzela položaje Bračičeva brigada in 1. bataljon Šerčerjeve brigade. Tomšičeva je branila dostope h Graški gori s severa in jugovzhoda, Šerčerjeva pa z juga. Štab divizije je zasedel položaje, da bi lahko poveljeval vsem enotam v obrambni razporeditvi. Z njim so bile še razne enote prateža, kulturniška skupina ter divizijska oziroma brigadna previjališča z bolniki in ranjenci. Tako je bila urejena obramba Graške gore s ključnim položajem na Fergunovem vrhu. In eden izmed najhuših obrambnih bojev Štirinajste se je začel okoli treh popoldne.

Na Rdečkem vrhu so imeli Nemci na položaju močno skupino. V bojih so sodelovale tudi enote wermanov. Štirinajsto je napadalo okrog 600 nemških vojakov, ki so imeli tedaj močno podporo topništva in minometov. Wermani so vztrajno in besno napadali partizane, da bi že enkrat končali to utrujajoče zasledovanje. Partizani pa so jih srčno odbijali. Poročevalci pa so bili vsi odbiti s partizanskimi protijuriši.

V SPOMIN NA STRAHOTNI BOJ SO GRAŠKO GORO IMENOVALI GORA JURISJEV

Nemci so napadali položaje Štirinajste tako, da je topniški pripravi sledil pehotni napad. Ker so imeli veliko premoč v orožju in dovolj streliva, so partizanske strojnice molčale, dokler se sovražnik ni približal partizanskim položajem. Ko se je dvignil na juriš, so partizani udarili z ognjem po njem ali pa ga odbijali s protijurišem. Ponekod se je sovražnikovim vojakom posrečilo, da so se celo na 30 metrov približali partizanom. Najhuje so napadali položaje bataljona Šerčerjeve brigade, ki mu je poveljeval Lado Mavsar — Ronko. Ko se je njegov bataljon že začel korak za korak umikati, mu je prihitel na pomoč bataljon Tomšičeve brigade. Nemce je kar hitro vrgel z zavzetih položajev. Sovražnikovo topništvo je nato začelo tipati po položajih Štirinajste.

Na položaje so zaradi hudega sovražnikovega pritiska morali vsi. Kajuhova kulturniška skupina se je borila skupaj s stariimi jurišci. Tu je padel kipar Janez Weiss — Belač. Ko se je divizija v mraku pripravljala na odhod, je v zaščitnici ostal kapetan Lado Mavsar — Ronko. Nemci so še enkrat udarili s topništvom in z minami. Tedaj je drobec smrtno zadel tega odličnega bataljonskega poveljnika.

21. februarja zvečer so boji na Graški gori prenehali. V spomin na ta strahotni boj pa so Graško goro imenovali Gora jurišev.

TUDI NAJMOČNEJŠA ARMADA JE PREMAGLJIVA

Udeležence legendarnega pohoda Štirinajste na Štajersko

vežejo na Graško goro številni spomini. Tone Vidmar — Luka, narodni heroj namestnik komandanta Štirinajste se takole spominja Graške gore — Gore jurišev: „Na Graški gori je Štirinajsta vodila 21. 2. 1944 odločilno bitko. Izvlekli smo se. Nemci pa so objavili: „XIV. banditska divizija uničena do zadnjega! „Kmalu pa smo spet formirali bataljone, čete in brigade ter se aprila spet pojavili po vaseh. Ljudje so nas začudeno gledali, saj so Nemci nenehno ponavljali in zatrjevali, da je XIV. divizija uničena do zadnjega. So govorili še banditska, ne samo divizija.“

Dokazali smo, da se da tudi s takšno silo, kot je bila Štirinajsta, premagati tudi najmočnejšo armado na svetu, za katero so se trdili, da je nepremagljiva.

Proti koncu aprila smo znova začeli napadati. Za obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte — 27. april, smo že poslali goreč vlak v Velenje in Šoštanj. Dokazali smo, da nismo uničeni.

Nemška zadrega je bila velika. Najprej so v Štajerskem gospodarju objavljali, da je XIV. divizija uničena, potem pa so prepričevali ljudi: „Verujte v veliko zmago nemške armade, ki je nepremagljiva, in njenega Fuhrerja Hitlerja.“ In tako naprej.

Vse več domačinov je začelo odhajati v partizane. Divizija se je večala iz dneva v dan. Ko smo se spet zbrali na Graški gori nas je bilo 548, jaz pa sem bil 549. V treh mesecih se je število borcev štirinajste skoraj potrojilo. Pokazali smo, da smo resnično udarna sila!“

„PARTIJSKO NALOGO SMO ČASTNO IZVRŠILI!“

Tone Vidmar — Luka, narodni heroj, dodaja še spomine na dogodke v Ravnah nad Šoštanjem.

„Vselej smo govorili — samo naprej. Partijsko nalogo moramo izvršiti. In smo jo tudi častno izvršili, čeprav so nas Nemci čakali z velikimi silami.“

Takole smo govorili: Pohorski bataljon je izkrvavel. Če bo treba, bomo izkrvaveli tudi mi! In le malo je manjkalo, da ne bi po bitki na Graški gori, med prebojem v Ravnah nad Šoštanjem, izkrvavela tudi Štirinajsta!

Moramo naprej, če ne bomo jutri „konzerve“, smo odločili!

Nemški smučarji so nam sledili v štirih kolonah in nas stisnili na ozkem prostoru. Morali smo se prebiti. Začeli smo z jurišem.

Med prebojem smo izgubili nad 40 borcev. Če pa ne bi šli v preboj, bi izkrvavela vsa Štirinajsta!

No, in tako je bila zmaga dobljena. Vojaško in politično. Štirinajsta pa je dobila svoje mesto tudi v vojaški zgodovini!“

Po uspelem preboju sovražnikovih zapornih linij pri Kaplanu v Ravnah pri Šoštanju so se enote Štirinajste napotile mimo Zavodnj pri Belim vodam in se namestile na območju Šentvida nad Zavodnjami, Belih vod in Topolšice. Po napornem maršu v visokem snegu, saj so bili zameti poldrugi meter visoki, so prišle enote ponoči pod obronke Slemenā, takorekoč že v naročje Mozirskih planin.

VSE NAPORE ZMOREŠ, ČE RESNIČNO LJUBIŠ DOMOVINO

Čez nekaj dni bomo spet slavili dan borca. Letošnje slavje bomo v Šaleški dolini združili z veličastnim zborom borcev NOV in mladine iz 25 jugoslovanskih občin. Slavje bo tudi priložnost za razmišljanja o liku borca Štirinajste.

Znova bomo lahko spoznali, da zmoreš vse napore, če resnično ljubiš domovino! Ljubezen do domovine in svobode je torej veličina, ki je bila in je še zdaj lastna našim partizanom. Tudi borcem, ki so se pred 35. leti borili v neenakem boju s sovražnikom na Graški gori — Gori jurišev, ki je 21. februarja 1944 kar sedemkrat zaman jurišal na partizanske položaje, da bi uničil Štirinajsto divizijo. Pa pri Kaplanu v Ravnah nad Šoštanjem, ko je bila divizija zadnjikrat obkoljena in ko je sovražnik potem, ko je borce stisnil na ozkem prostoru, že verjel, da je naposled le opravil s Štirinajsto...

Pozdravljeni v teh prazničnih dneh borci Štirinajste, pozdravljena Graška gora — Gora jurišev!

OBČINE, UDELEŽENKE XIII. SREČANJA BORCEV NOV IN MLADINE JUGOSLAVIJE

Čas od druge svetovne vojne naprej pomeni za vse jugoslovanske narode in narodnosti najpomembnejše obdobje v zgodovini njihovega družbenega in gospodarskega razvoja. Svobodni in neodvisni, organizirani v samoupravni socialistični družbi, z ugledom v svetu – kar vse smo dosegli pod Titovim vodstvom – se lahko vsi delovni ljudje brez precenjevanja doseženega in brez lažne skromnosti s ponosom ozremo na sadove svojega dela in zato tudi s samozaupanjem pogledamo v prihodnost.

V povojnem razvoju smo dosegli na vseh področjih družbenega in gospodarskega dogajanja pomembne rezultate. Spremenili sta se struktura gospodarstva, kakor tudi socialno-ekonomska struktura prebivalstva. Vedno večji družbeni proizvod, intenzivne investicijske naložbe, nova delovna mesta in izpopolnjevanje strokovnosti zaposlenih, vse večje možnosti domačega trga in vse širše vključevanje v mednarodno delitev dela – to so glavni vzvodi našega napredovanja in bolj ugodnega življenjskega in družbenega standarda.

Vse te pozitivne spremembe na področju materialnega razvoja in v razvoju socialističnih odnosov v družbi, se odražajo v sleherni naši družbeni skupnosti.

VELENJE

Velenjska občina sodi po površini in prebivalstvu med srednje velike občine v SR Sloveniji; meri 182 km² in ima 37.000 prebivalcev. Dve tretjini prebivalstva občine živi v Velenju, ki je nastalo in se razvilo po revoluciji kot izraz industrijskega prebujenja in socialistične graditve nove družbe. Velenja, kakršnega poznamo danes, pred tridesetimi leti ni bilo. Bili pa so tu velenjski rudarji, ki so se hoteli dvigniti iz svojega bednega polproletarskega življenja k lepšemu, človeka vrednejšemu življenju. Tu so bili tudi dobri borci in prekaljeni revolucionarji, ki se niso ustrašili ne težav in ne dela in ki so se tako kot poprej v borbi za nacionalno in socialno osvoboditev, zagrizeno lotili obnove porušene dežele, graditve novega gospodarstva in nove družbe in tudi graditve svojega novega mesta.

Zgodovina Velenja je tesno povezana z zgodovino velenjskega rudnika; tako kot se je razvijal rudnik, se je razvijalo tudi Velenje. Osnova za razvoj mesta in vsestransko družbenoekonomsko preobrazbo velenjske občine je bil premog (lignit), ki je dobil kot pomemben energetski vir svoje ustrezno mesto šele v socialistični Jugoslaviji. Velike potrebe po energetskih virih so narekovale izgradnjo mnogih energetskih objektov v Jugoslaviji, med katerimi so bili tudi velenjski rudnik in šotnjske termoelektrarne. Velenjski rudnik je v vseh povojnih letih svoje zmogljivosti stalno večal, o čemer najbolj zgovorno pričajo podatki o njegovi proizvodnji. Leta 1945 so nakopali velenjski rudarji 182.500 ton lignita, v letu 1975 pa 4.265.000 ton lignita, v letu 1978 4.400.000 ton.

Vzporedno z razvojem velenjskega rudnika je potekala tudi izgradnja šotnjskih termoelektrarn. Z dograditvijo 4. faze smo dosegli skupno zmogljivost 745 MW. Energetski viri velenjske občine imajo pomembno mesto v energetski bilanci SR Slovenije, saj zagotavlja rudarsko elektroenergetski kombinat Velenje preko 50 % električne energije Slovenije.

Druge pomembna gospodarska dejavnost v občini je kovinsko – predelovalna industrija oziroma tovarna gospodinjstva opreme „Gorenje“, ki je močno spremenila družbeno gospodarsko strukturo občine in omogočila zaposlovanje žensk. „Gorenje“ se je razvilo iz majhne obrtniške delavnice in je v obdobju kratkih 15 let postalo najmočnejši proizvajalec gospodinjstva opreme v Jugoslaviji. „Gorenje“ veliko svojih proizvodov tudi izvaž.

Energetika in kovinsko-predelovalna industrija sta najpomembnejši gospodarski dejavnosti v občini in nosilki družbenoekonomskega razvoja in napredka. V teh dveh dejavnostih je zaposlenih okoli 15.000 delavcev.

Dimaničen družbenoekonomski razvoj je povzročil hitro naraščanje zaposlenosti in prebivalstva. V povojnem obdobju se je prebivalstvo občine podvojilo, zaposlenost pa se je povečala od 4.000 na 23.000 delavcev. Takoj po vojni smo imeli skoraj polovico kmečkega prebivalstva, danes pa je v občini le še 9 % prebivalstva, ki se preživlja izključno s kmetijstvom. Velik napredek je bil dosežen v številu zaposlenih žensk, ki predstavljajo 40 % vseh zaposlenih v občini (v gospodarstvu in družbenih službah je zaposlenih nad 9.000 žensk). Prav dohodki, ki jih ustvarjajo ženske, pa omogočajo družinam ugodnejše življenje.

Takoj po prihodu okupatorja je začela v Saleški dolini delovati prva oborožena partizanska skupina, ki se je kasneje vključila v Pohorsko četo. Na zgodovinskih tleh, na Grmadi nad Plešivcem, je bil v prvih oktobrskih dneh leta 1941 ustanovljen 1. Stajerski bataljon, v katerem so se združile Pohorska, Revirska in Savinjska četa in v noči od 7. na 8. oktober izvedle napad na Šoštanj. Ta junaška partizanska akcija, oziroma prvi partizanski napad na mesto v Sloveniji, je močno okrepil samozavest borcev in zavednih Slovencev. Okupator se je zverinsko maščeval; dva dni za tem je v Šoštanju ustrelil prvih deset talcev v Saleški dolini. To je bila najpomembnejša partizanska akcija v naši dolini

od začetka vstaje do prihoda XIV. divizije na Stajersko, zato si je občina Velenje ta dogodek izbrala za svoj občinski praznik.

Obdobje, ki je sledilo, je bilo za Saleško dolino najtežje in je terjalo največ žrtev. Okupator je začel močno zapirati ljudi in jih pošiljati v koncentracijska taborišča. Z množičnim streljanjem talcev je zadajal vse hujše rane osvobodilnemu gibanju. Z razbitjem partizanske „skupine B“, v kateri je padla večina prvih saleških partizanov, pa tudi partizanstvu na tem območju.

Ceprav je okupator izvajal čedalje hujše nasilje, osvobodilnega gibanja ni mogel zatreti. Nasprotno, ljudje so začeli še bolj množično odhajati iz partizane; že 1. julija leta 1942 je bila na Graški gori ustanovljena Saleška četa, ki se je oktobra istega leta vključila v Pohorski bataljon. Tragični konec legendarnega Pohorskega bataljona na Osankarici 8. januarja leta 1943 je bil hud udarec tudi za osvobodilno gibanje v naši dolini, saj je z njim padla večina partizanov iz Saleške doline.

Na intenzivnejše politično delo na terenu in vključevanje vse večjega števila borcev v partizanske enote je brez dvoma močno vplival prihod izkušene in dobro oborožene XIV. divizije, ki jo je na Titovo povelje poslal v okupirano slovensko Stajersko glavni štab NOV in PO Slovenije. Po prihodu na Stajersko se je divizija v neprestanih bojih, v negu in viharjih, tri tedne prebijala skozi številne sovražnikove obroče prek Kozjanskega, Konjiške gore, Lindelke, Paškega Kozjaka, Graške gore in Mozirskih planin. 21. februarja leta 1944 se je na Graški gori ravnala ena izmed najhujših bitk v nemški ofen-

SKOPJE-CENTAR

Občina Skopje-Center zajema osrednji del glavnega mesta Makedonije in se razprostira na površini 18,29 hektarjev. V tej občini so skoraj vse trgovske, izvoznouvozne hiše, znani mestni trgovski center, s površino nad 140 tisoč kvadratnih metrov, univerza Ciril in Metod, večji del turistično-gostinskih organizacij, banke, kot tudi večina organizacij družbenih dejavnosti, kulturni objekti idr.

Od skupnega števila organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij ter skupnosti, ki so v Skopju, jih je na območju občine Center okoli 53 odstotkov ali 670. V njih je zaposlenih 55.000 delavcev.

V družbenem načrtu ekonomskega in socialnega raz-

voja občine Center za obdobje 1977–1980 je predvidena poprečna letna rast družbenega proizvoda 10 do 11 odstotkov. Skupna investicijska vlaganja naj bi povečali od 2.803 na 3.028

milijonov dinarjev, izvoz naj bi bil na leto večji za 13,3 odstotke, industrijska proizvodnja za 11 odstotkov itd. V sedanjem obdobju predvidevanja ne le da ustvarjajo, ampak jih celo presegajo.

BEOGRAD-ČUKARICA

Čukarica je po obsegu ena največjih občin na območju našega glavnega mesta – Beograda. Obsega 155,76 kvadratnih kilometrov, na njenem območju pa živi okrog 121.000 prebivalcev.

Občina je razdeljena na devet naselij, v katerih so ustanovili 19 krajevnih skupnosti. V 175 temeljnih organizacijah združenega dela, kolikor jih je na območju občine, je zaposlenih okrog 23.000 delavcev, od tega približno 18 tisoč v gospodarstvu in 5 tisoč v negospodarstvu. Od skupnega števila zaposlenih je nekaj nad 8.100 žensk. V delovnih organizacijah izven občine pa si je poiskalo delo 30.000 občanov.

Na območju občine je 13 osnovnih šol, 3 srednje šole in dve fakulteti. V njih se šola okrog 20.000 učencev, dijakov in študentov.

Med največjimi delovnimi organizacijami so tovarna strojev Ivo Lola-Ribar, tovarna sladkorja Dimitrij Tucović, ladjedelnica Brodotehna, tovarna lepenke Umka, tovarna trikotaje Zelenhora itd.

ZAGREB-TREŠNJEVKA

Trešnjevka je ena izmed desetih občin Zagreba. Po nekaterih podatkih je pred vojno v njej živelo 15.000 prebivalcev, leta 1953 okrog 58.000, danes pa že 130.000 ljudi. Že ti podatki kažejo, da je v zadnjem obdobju doživljala zelo hiter razvoj.

Trešnjevka je bila veskozi in je še vedno delavska četrt Zagreba. Na njenem območju je okrog 180 delovnih organizacij, ki ustvarijo približno 20 odstotkov družbenega proizvoda gospodarstva Zagreba. V tej občini je vrsta pomembnih gospodarskih organizacij, kot so Rade Končar, s približno 16.000 zaposlenimi, Nikola Tesla s 5300 zaposlenih, zagrebški električni tramvaj s 4500 zaposlenimi, Industrogradnja s 7500 delavci itd. V občini je danes zaposlenih nekaj nad 58.000 ljudi, od tega 48.000 v gospodarstvu.

Trešnjevka, kot delavsko predmestje Zagreba, se je začela oblikovati v začetku 19. stoletja z nastankom naselja Sava, v katerem so se začeli naseljevati splavarji, ladjarji, obrtniki in mali trgovci. V 2. polovici 19. stoletja so na tem območju zrasla tudi nekatera manjša industrijska podjetja, kot

tovarna vžigalic idr. Z izgradnjo Savske ceste in železniške proge Zagreb – Sisak (1872–1892) ter z dokončanjem novega mostu čez Savo leta 1892, se je na šrešnjevi pričela intenzivnejša gospodarska gradnja in začela se je spreminjati v industrijsko predmestje Zagreba.

Vzporedno z nastajanjem delavskega naselja na Trešnjevki se je konec 19. stoletja začelo tudi organizirano socialistično gibanje in sodelovanje prebivalstva v delavskih akcijah. Trešnjevka je bila veskozi uporna, nemirna in revolucionarna, pred vojno tipična delavska četrt, zatočišče komunistov, skojcevcev in ilegalcev, prizorišče delavskih stavk in demonstracij, naprednih idej. Prva večja stavka je bila v začetku leta 1875 v tovarni užigalic, v kateri so bile zaposlene v glavnem ženske. Ta stavka je bila iskrica za kasnejše delavske stavke, ki niso vznemirile samo Trešnjevko, ampak so imele širši vpliv. Zaradi tega je Trešnjevka postala trn v peti takratnemu režimu in odtod tudi ime „Rdeča Trešnjevka.“

OBČINE, UDELEŽENKE XIII. SREČANJA BORCEV NOV IN MLADINE JUGOSLAVIJE

GEVGELIJA

Na najjužnejšem delu naše domovine, na meji med Grčijo in Jugoslavijo, se razprostira občina Gevgelija. Zgodovinsko je ta prvič omenjena v turških dokumentih iz 1665 leta. Za mesto je bila razglašena 1886. leta. K naglemu razvoju tega področja pa je pripomogla izgradnja železniške proge Solun – Skopje 1874. leta.

Najpomembnejša dejavnost je bila v preteklosti gojenje sviloprejk. Vse do 1912 leta je bila Gevgelija v sestavi turškega carstva. S priključitvijo k stari Jugoslaviji pa je to področje, kot cela Makedonija, gospodarsko precej nazadovalo. Zato ni čudno, da je mnogo prebivalcev želelo revolucionarne spremembe. V NOB je sodelovalo mnogo borcev iz tega področja. Ze 10. maja 1943 je bil na bližnji planini Kožuv formiran prvi partizanski odred Sava Mihajlov. Gevgelija je bila osvobojena 7. novembra 1944.

Po osvoboditvi pa se je začel razcvet tega kraja. Danes ima občina trideset tisoč prebivalcev, samo me-

sto pa skoraj deset tisoč. V družbenem sektorju je zaposleno preko 30 odstotkov vseh prebivalcev. Se vedno je večina delavcev zaposlena v kmetijstvu, okoli 2.500 delavcev pa je našlo svoj zaslužek v industriji. Večina kmetijskih površin je posejanih z žitaricami, ostale pa so izkoriščene za vinogradništvo, sadjarstvo in krmne rastline. Eden od glavnih virov dohodka kmečkega

prebivalstva sta zgodnje sadje in zelenjava.

V občini imajo na osnovnih in srednjih šolah 5.200 učencev, na fakultetah pa 66 študentov.

V srednjeročnem planu občine predvidevajo, da bo družbeni proizvod naraščal 11 odstotno, podobno pa tudi dohodek. Dosežki v tem letu kažejo, da bo plan uresničen.

DERVENTA

Derventska občina je dala pomemben prispevek k razvoju delavskega gibanja in narodnoosvobodilne vojne. Bogata tradicija delavskega gibanja izhaja iz začetka tega stoletja. Ze leta 1919 sta v Derventi delovala mestni komite združene delavske partije (Komunistov) in mestni sindikalni svet. Naslednje leto so ustanovili mestni komite SKOJ in pododbor žena – komunistki.

Med narodnoosvobodilnim bojem je nad 1.000 prebivalcev te občine darovalo življenje za svobodo, a 1.800 jih je sodelovalo v narodnoosvobodilnem gibanju. Med vojno je bilo zelo razvito tudi ilegalno delovanje, zlasti v samem mestu, kjer sta delovali partijska in skojevska organizacija.

Danes živi v tej občini okrog 60.000 prebivalcev. Križajo jo magistralne ceste v smeri proti Sarajevu, Slavonskem Brodu in Banja Luki tako, da je povezana z vsemi centri v državi.

Vsaki deseti prebivalec Dervente je zaposlen v gospodarstvu ali družbenih dejavnostih, vsak šesti je učenec osnovne šole. Srednješolski center obiskuje 3.150 mladih.

V zadnjih nekaj letih v Derventi beležijo hiter družbenoekonomski razvoj na vseh področjih življenja v občini.

V derventskem gospodarstvu prevladuje tovarna obutve, v kateri je zaposlenih 1.600 delavcev. Tovarna izvozi kar 80 odstotkov svojih izdelkov na vzhodno in zahodno tržišče. Drugi po velikosti je kolektiv tekstilne industrije Ukriina, ki zaposluje nad 1.200 delavcev in četrtino svoje proizvodnje izvozi.

Na področju kovinske industrije se zelo naglo razvijajo tovarna cevi Unis, Mehanika, Tehnorad in drugi. Pomemben delež pa dajejo gospodarstvu občine še delovna organiza-

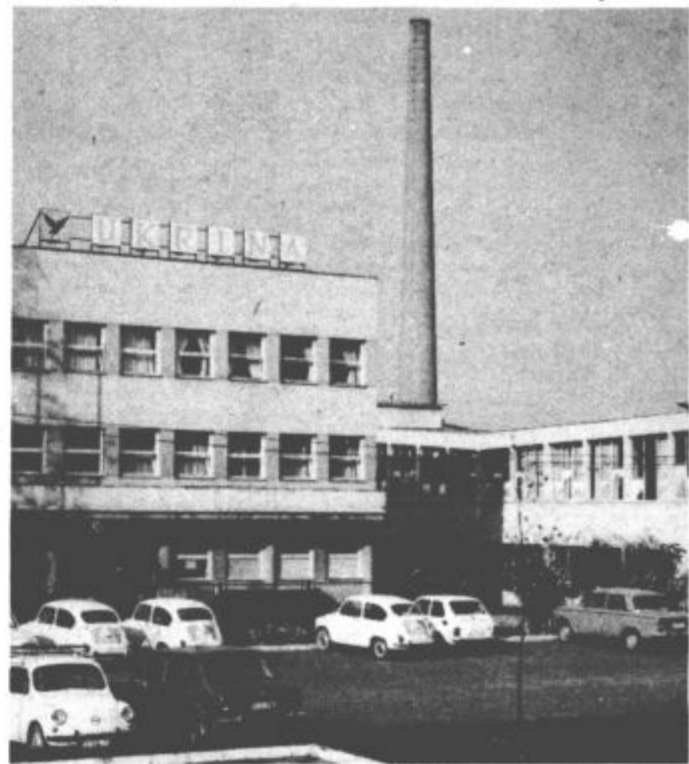
cija Jodinstvo, ki proizvaja moderno opremo, Iskra (moderno opremljena tiskarna), Poljoprivrednik, trgovinska organizacija Bosna idr.

Kljub hitremu razvoju industrije je občina še vedno pretežno kmetijska, saj se skoraj 50 odstotkov vseh prebivalcev ukvarja izključno s kmetijstvom. Vendar pa tudi na tem področju dosegajo pomembne uspehe.

Srednjeročni načrt razvoja občine so sprejeli z velikimi ambicijami, vendar so prepričani, da ga bodo

uresnili v celoti. Med drugim naj bi do letošnjega dneva republike spustili v obratovanje novo Unisovo tovarno, moderen srednješolski center s 33 učilnicami in kabineti ter še vrsto drugih objektov. V teku je tudi regulacija reke Ukrine, izgradnja novega mostu za obvozno cesto mesta itd.

Poudariti je treba, da tudi delovni ljudje in občani občine Derventa preko samopriskva namenljajo ogromna sredstva za reševanje komunalnih in drugih vprašanj.

BANJA LUKA

Banja Luka, mesto mladosti in zelenja, gospodarsko, kulturno, izobraževalno središče Bosanske krajine, je bila zibelka revolucionarnega gibanja v tem delu Bosne in Hercegovine. V povojnih letih sta se mesto in občina pospešeno razvijala. Danes živi na območju občine več kot 180 tisoč prebivalcev, v samem mestu pa 130 tisoč. Osnovne šole, šole usmerjenega izobraževanja, višje šole in fakultete obiskuje okrog 40.000 učencev, dijakov ter študentov.

Banjalučanov, okrog 800 pa jih je darovalo življenje za svobodo na bojiščih širom države. Banjalučka občina je dala 19 narodnih herojev, okrog 3000 občanov pa je padlo kot žrtve fašističnega nasilja.

Občinska organizacija ZZB NOV Banja Luka je zelo aktivna in močna, saj ima 4.500 članov, ki so vključeni v vseh družbenopolitičnih in društvenih organizacijah, kot tudi v mnogih samoupravnih organih.

Od nedavnega je Banja Luka tudi univerzitetno središče. Sest fakultet

BEOGRAD-RAKOVICA

Rakovica je najmlajša beogradska občina. Oblikovana je bila pred petimi leti. V njej sedaj živi preko 75.000 prebivalcev, ki so organizirani v desetih mestnih skupnostih.

Rakovica je občina za katero je značilna koncentracija podjetij kovinske, gumarske in elektroindustrije. V zadnjih letih pa je to področje tudi veliko gradbišče, na katerem nastajajo številni novi objekti družbenega standarda. V občini Rakovica je tudi del parka Košutnjak z izredno lepimi tereni, primernimi za izlete in razne športne aktivnosti.

Na področju občine je osem osnovnih šol, katere obiskuje več kot 9.000 učencev. Tu pa so tudi tri srednje šole in fakulteta, ki jo obiskuje približno 10.000 rednih in izrednih študentov.

V občini poudarjajo, da so napore več kot 17.000 delavcev te občine usmerjeni k hitrejši stabilizaciji gospodarstva ter večji produktivnosti dela že pripomogli k ustreznim uspehom. Tako so v lanskem letu zabeležili v tej občini 12 odstoten porast celotnega prihodka in

46 odstoten porast dohodka. Ta trud delavcev pa je prav gotovo prispeval tudi k dvigu standarda, ki je neprijetno boljši kot je bil pred petimi leti.

Med številnimi organizacijami združenega dela v tej občini zasluži posebno pozornost pred 50 leti ustanovljena „Industrija motorjev Rakovica“. Ta je bila v začetku last francoskih in domačih delničarjev. Tu se je v letih pred vojno zelo razvilo delavsko gibanje in borba proti buržoaznemu izkoriščanju. Ob Hitlerjevem napadu na Čehoslovaško 1. septembra 1940 so se prvi uporno dvignili komunisti in delavci industrije motorjev in krenili po beogradskih ulicah v protestnem mitingu.

Kolektiv, ki je v petdesetih letih delovanja dal iz svojih vrst nekaj sto padlih borcev, tri narodne heroje in več udamikov prve petletke, je bila ob tridesetletnici delovanja podeljena tudi PLAKETA IZB NOV JUGOSLAVIJE. To plaketo pa je prejela tudi tovarna motorjev in zobčnikov „21. maj“, ki ima svoje industrijske zgradbe tudi v tej občini.

KRAGUJEVAC

Kragujevac je gospodarsko, kulturnoprosvetno in politično središče Šumadije in Pomoravja. Ima okrog 120.000 prebivalcev in je velikega prometno-geografskega pomena, saj gre skozi mesto železniška proga Beograd – Lapovo – Kraljevo – Skopje, iz njega pa vodijo sodobne ceste proti Beogradu, Kraljevu, Čačku, Gornjem Milanovcu, Svetozarevu, Kruševcu itd.

Kragujevac se prvič omenja leta 1476 v turških dokumentih kot Kragujevča. Zaradi turško-avstrijskih vojn je bil Kragujevac dvakrat tudi pod avstrijsko oblastjo (od leta 1689 do leta 1690 in od 1718 do 1739). Od leta 1739 do 1804 je bil znova pod turško oblastjo. Osvobođen je bil ob začetku prve srbske vstaje. Turki so ga ponovno zavzeli leta 1813, dve leti kasneje pa so ga dokončno zapustili.

Posebno pomembno za razvoj Kragujevca je bilo obdobje od 1818 do 1841. Takrat je bil Kragujevac kot glavni sedež srbske kneževine kulturno-prosvetno in politično središče osvobodjene Srbije. V tem obdobju so ustanovili mnoge pomembne ustanove, med katerimi so najpomembnejše: „Srbska kancelarija“ – prva sodnopravna ustanova v Srbiji (leta 1820), „gimnazija“ – prva srednja šola v tedanji Srbiji (leta 1833), „Kneževsko-srbski teatar“ – prvo gledališče v Srbiji (1835) in „licej“ najvišja izobraževalna ustanova v Srbiji (1838). V tem obdobju so ustanovili tudi prvo lekarno, vojaško bolnišnico, izdajali prvi časopis v Srbiji – Novine srbske itd.

Na skupščini leta 1830 so prebrali prvi „hatšerif“, s katerim Srbija postane avtonomna kneževina.

Leta 1835 so v Kragujevcu sprejeli med drugim tudi prvo srbsko ustavo – sretenjsko ustavo, leta 1978 pa so v Kragujevcu prebrali določila Berlinskega kongresa, po katerih Srbija postane popolnoma nezavisna država.

Leto 1851 pomeni prelomnico v vsesplošnem razvoju Kragujevca. Ta-

krat so ustanovili državno livarno topov, prvo industrijsko podjetje v takratni Srbiji, iz katerega je po sto letih zrastla Crvena zastava. Razvoj industrije je bil velikega pomena tudi za razvoj delavskega gibanja, zlasti v sedemdesetih letih 19. stoletja, ko je v Kragujevcu živel in delal Svetozar Marković, prvi socialist v naši državi. Iz tega obdobja je poznan dogodek, znan kot

„Rdeči prapor.“ 15. februarja leta 1876 so bile namreč v Kragujevcu prve delavske demonstracije v Srbiji. V znak zmage na volitvah so delavci izobesili na občinski zgradbi rdečo zastavo z napisom Samouprava. V spomin na ta dogodek je v Kragujevcu od leta 1969 naprej vsako leto tradicionalna manifestacija Srečanje samoupravljalcev Jugoslavije Rdeči prapor.

V štiriljetnem narodnoosvobodilnem gibanju so tudi prebivalci

Kragujevca utrpeli velike žrtve. 6.000 ljudi je padlo v raznih partizanskih enotah, 3.000 pa jih je umrlo v taboriščih. Kragujevac je dal tudi 14 narodnih herojev, osvobođen pa je bil 12. oktobra leta 1944.

Jesenske sovražnikove ofenzive leta 1941 prebivalci Kragujevca ne bodo nikoli pozabili. Takrat je sovražnik izvajal nad ljudmi strašne maščevalne akcije. Tako je okupator 19. oktobra v Iličevem, Maršiču in Grošnici ustrelil nekaj sto ljudi. Najstrašnejši dan pa je bil 21. oktober, ko je sovražnik v Kragujevcu ustrelil 7.300 prebivalcev, med njimi 300 učencev, 18 profesorjev, in 15 otrok v starosti od 8. do 12. let. Zločin je prizadel vsako hišo. Vse mesto je bilo v bolečini in strahoti.

V Šumaricah, kraju, kjer je okupator izvedel ta grozodejstva, je urejen Spominski park. To je edinstven spomenik množične tragedije in neizmernega herojstva.

V Kragujevcu danes živi nekaj nad 122.000 prebivalcev, zaposlenih je nekaj več kot 52.000 občanov, od tega okrog 46.000 v gospodarstvu in približno 6.000 v negospodarstvu.

Banja Luka se je razvila v močno gospodarsko središče. Elektrovska, kovinska, lesno predelovalna, živilska in usnjarska industrija so najbolj razvite in industrijske veje. V gospodarskih irin družbenih dejavnostih je zaposlenih okrog 55.000 delavcev. V zadnjih letih so mnogo storili za združevanje in povezovanje gospodarstva talako, da je danes Banja Luka sedež sedmih sozdov (Agroindustrijski in prometni kombinat Bosanska krajina, RRudi Čajavec, Gradbeni industrijski i kombinat Kozara, Krajina turist, Jelešingrad, Krajišnik itd.), ki imajo svoje delovne in temeljne organizacije širom Bosanske krajine, pa tudi v mnogih drugih občinah Bosne in Hercegovine ter v drugih republikah. Več temeljnih organizacij združenega dela na območju občine papa je združeno tudi v večje gospodarske sisteme v tej republici.

Nad sasamim mestom stoji spomenik padlim Krajincem, eno od največjih delal nedavno umrlega kiparja Antuna i Augustinčića. Na mestu, kjer stoji i spomenik, je bil junija leta 1941 pod vodstvom Džure Pucara – Starega p področni partijski sestanek o začetku vstaje je Bosanski krajini. Z močnoco partijsko sindikalno in mladinsko organizacijo, v katerih so delali mnogi ugledni in prekaljeni revolucionarji, je dala Banja Luka pomemben prispevek k narodnoosvobodilni boju. Konec vojne je pod orožjem dočakalo okoli 3.200

in dve višji šoli v mestu ter ena v Bihacu so pomemben temelj za kadrovske krepitve Bosanske Krajine in širšega območja. Prizadevanje, da bi bila univerza v neposredni povezavi z združenim delom, daje povsem konkretne rezultate, ki se ne kažejo le v tem, da je vanjo vključenih osem znanstveno raziskovalnih ustanov, zavodov in centrov, temveč tudi v čvrsti povezanosti med to visokošolsko organizacijo in organizacijami združenega dela.

Muzej Bosanske Krajine, arhiv, narodno gledališče, ljudska knjižnica Petar Kočić, zavod za zaščito kulturnih spomenikov in umetniška galerija so samo nekatere izmed ustanov na področju kulture, ki so regionalnega pomena in ki s svojim delovanjem prispevajo k razvoju kulture na širšem območju.

V zadnjih desetih letih, še zlasti pa po katastrofalnem potresu, ki je leta 1969 prizadejal Banja Luko in Bosansko Krajino, se je povsem spremenila podoba tega področja. Zahvaljujoč velikemu odrekanju in samopriskevku delovnih ljudi in občanov ter solidarnosti naših narodov in narodnosti, so v mestu rastla nova naselja, zgradili so nove tovarne in številne druge objekte. Posledice elementarne nesreče še niso v celoti odpravljene, vendar je jasno, da so prizadevanja za obnovo in razvoj že doslej dala ogromne rezultate.

OBČINE, UDELEŽENKE XIII. SREČANJA BORCEV NOV IN MLADINE JUGOSLAVIJE

BOSANSKI BROD

Bosanski Brod, mesto na desni obali Save, je imel v svoji dolgoletni zgodovini izredno pomembno mesto. Njegov ugoden geografski položaj, bližina plovne reke in železnice ter cestnega križišča so vplivali, da je mesto, ki se prvič omenja v turških knjigah leta 1683 kot Bosud ali Turško mesto, postalo pomembno prometno križišče, in stičišče poti vzhoda in zahoda. Dobre prometne zveze so vplivale na odločitev madžarskega kapitala, da je leta 1889 zgradil v Bosanskem Brodu temelje ene izmed najstarejših rafinerij nafte na Balkanu. Leta 1882 so začeli predelovati surovo nafto. Predelujejo jo še danes.

Bosanski Brod je bil središče železniškega prometa. Imel je pristanišče za rečni promet in dobre cestne zveze s Sarajevom ter je bil eden izmed najpomembnejših mest tega časa, imenovan vrata Bosne. V svoji burni zgodovini je doživel več opustošenj in uničenj, nekajkrat pa so ga prizadejale tudi elementarne nesreče. Sredi junija leta 1697 je zgorel od temeljev. Potresi so ga prizadejali kar šestkrat.

V Bosanskem Brodu se je delavski razred zelo kmalu začel boriti za svoje pravice. Že leta 1918 so

ustanovili delavsko prosvetno društvo „Sloga“, odprli Delavski dom, v katerem je delalo več sekcij, v njem je bila tudi knjižnica z bogato marksistično literaturo, v začetku leta 1919 so v „Danici“ ustanovili sindikalno organizacijo, 1. maja istega leta pa je prišlo do prvega organiziranega nastopa Bosanskobrodskih delavcev. Svojo revolucionarnost so pokazali tudi med narodno-osvobodilnim bojem. V boju za svobodo je padlo v občini 1.126 žrtev fašističnega terorja. Zaradi neprestanega bombardiranja je bilo skoraj 80 odstotkov vseh objektov v Bosanskem Brodu porušeni.

Tako lahko rečemo, da je na ruševinah po vojni zrastel nov Bosanski Brod, ki se vse bolj širi in beleži nenehni in vse večji družbeno ekonomski razvoj na vseh področjih.

Občina Bosanski Brod ima nekaj nad 31 tisoč prebivalcev. V mestu živi okrog 13 tisoč ljudi. Razdeljena je na 12 krajevnih skupnosti.

V bosanskobrodskih organizacijah združenega dela je zaposlenih približno 5200 delavcev, veliko število ljudi pa hodi na delo v sosednji Slavonki Brod oziroma so zaposleni širom naše domovine.

SARAJEVO-NOVO

V kontinuiteti revolucionarnega boja in socialistične izgradnje dossegajo delovni ljudje in občani občine Novo Sarajevo velike rezultate v izgradnji in razvoju svoje občine. Sodijo v vrsto najbolj razvitih občin v Bosni in Hercegovini. Upravičeno lahko rečemo, da je Novo Sarajevo eden izmed simbolov svobodnega, samoupravnega in socialističnega razvoja vse naše države.

Pred vojno, še zlasti pa med štiriletnim narodnoosvobodilnim bojem, je bilo na tem področju močno revolucionarno gibanje. V obračunu s fašisti in domačimi izda-

stanovanj, ki so jih v Sarajevu zgradili v obdobju od leta 1945 do 1975, jih je večina v tej občini. Danes živi v Novem Sarajevu blizu 100 tisoč prebivalcev, od katerih je vsak drugi zaposlen, vsak tretji pa se šola. Narodni dohodek je v preteklem letu znašal blizu 3.000 dolarjev na prebivalca, povprečni dohodek delavca pa je bil blizu 5.000 dinarjev.

Dosedanji razvoj je ustvaril pogoje, da mesto Sarajevo, in s tem tudi občina Novo Sarajevo, postane še lepše in razvitejše z uresničitvijo programa varstva človekovega

jalci so se v bratstvu in veliki slogi borili skupaj Hrvati, Muslimani in Srbi. Vsak sedmi Sarajevčan je daroval življenje za svobodo, 27 prebivalcev Sarajeva pa so proglasili za narodne heroje.

Po vojni so ob velikem poletu zagnanosti in udarništvu hitro začeli obnavljati opustošeno mesto. Začelo se je razvijati v veliko gospodarsko in kulturno središče. Občina Novo Sarajevo, kot del mesta Sarajeva, doživlja zelo intenziven razvoj z izgradnjo šol, fakultet, stanovanjskih naselij, predšolskih ustanov, zdravstvenih in kulturnih objektov, športnih in drugih objektov in postaja eno od najbolj razvitih v republiki.

Z lansko razdelitvijo občine na dve družbeno-politične skupnosti, Novo Sarajevo in Novi Grad, je prišlo ne le do teritorialnih sprememb in do sprememb v številu prebivalcev, ampak tudi v celotni družbenoekonomskih in družbenopolitični strukturi.

V minulih treh letih so v občini Novo Sarajevo ogromno naredili. Zgradili so nove tovarne s sodobno tehnologijo. Zrasla so nova naselja Grbavica, Hrasno, Čengić Vila, Novo Sarajevo I in II. Od 55 tisoč

okolja, srednjeročnega razvoja, samoprispevka občanov in delovnih ljudi ter programa priprav za 14 zimskih olimpijske igre. S samoprispevkom bodo do leta 1982 v občini Novo Sarajevo zgradili: del krožne mestne avtoceste, vodovod v dolžini 7.380 metrov, kanalizacijo v dolžini 7.330 metrov, plinovod, novo postajo prve pomoči, spominski park Vraca, bazen pri športnem centru Grbavica, drugi trakt centralne prometne ulice Vojvode Putnika.

Na območju občine so ustanovili 29 krajevnih skupnosti. Delovni ljudje in občani občine Novo Sarajevo uresničujejo odločanje v skupščinah družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti v 800 delegacijah, vseh delegatov pa je prek 8.000.

V občini aktivno delujejo vse družbenopolitične organizacije Občinska organizacija SZDL ima okrog 60.000 članov, organizacija ZK blizu 15.000, Zveza sindikatov 4.000, ZZB NOB okrog 2.500, ZSM pa okrog 35.000 članov.

Skratka, občina Novo Sarajevo je v preteklih desetletjih svojega obstoja in razvoja dosegla zavidljive rezultate, ki so delovnim ljudem in občanom obveza za še večje napore v nadaljnjem razvoju.

SLAVONSKI BROD

V občini Slavonki Brod, ki leži na območju centralno posavskega dela Slavonije, živi danes okrog 107.000 prebivalcev, od tega približno 45.000 v samem Brodu. Prebivalstvo občine živi v 92 naseljih z okoli 30.000 gospodinjstev.

Na aktivno prebivalstvo odpade okoli 45.000 ali 42 odstotkov ljudi, od katerih jih je v družbenem sektorju gospodarstva zaposlenih nekaj nad 24.000, v negospodarskih dejavnostih pa približno 3.500 delavcev. Preostali del prebivalcev pa so zasebni kmetje in obrtniki. Največje število zaposlenih, nekaj nad 12.400 ali 57 odstotkov, je v industriji, med njimi pa jih kar 60 odstotkov dela v sozdu Djuro Djakovič Slavonki Brod. Gospodarski razvoj te občine temelji na razvijanju kovinsko predelovalnega kompleksa, združenega v sozdu Djuro Djakovič, lesno predelovalni industriji v sozdu Slavonija, kmetijska dejavnost je povezana v

sozdu Jasinje, gradbeništvo pa je združeno v sozdu Brodski gradbeni kombinat.

Na območju občine je blizu 13.000 stanovanj v družbenem lastništvu 65 osnovnih šol, 5 srednjih in ena višja, fakulteta, pet otroških vrtcev in ene deželne Pomembne je tudi bitka Broda v NOB. Občina Slavonki Brod je dela 5200 borcev. Kot žrtve fašističnega terorja jih je darovalo življenje 1750,530 pa jih je padlo v oboroženem boju.

V medvojnem obdobju je bilo v Brodu zelo razvito delavsko gibanje, med vojno pa narodnoosvobodilno gibanje in narodnoosvobodilnega gibanja so zrasli mnogi revolucionarji, pomembni ne le za narodnoosvobodilno gibanje svojega kraja, ampak celotne Jugoslavije. To so Djuro Djakovič, Džuro Salaj, Zlatko Šnajder ter narodni heroji Josip Antolović, Mika Babič, Zvonko Brkič, Stjepan Funarič, Stjepan Sekulič in Ivan Senjug.

LJUBLJANA-ŠIŠKA

Šiška je ime za severozahodni del Ljubljane. Območje občine meri 156 kvadratnih kilometrov in je zelo raznoliko. Petdeset odstotkov je plodnih kmetijskih površin, 42 odstotkov je gozdov, ostalo pa so neplodna območja. V zadnjih dvajsetih letih se je število prebivalcev povečalo skoraj za enkrat. Leta 1961 je na območju občine živele 45.000 ljudi, sedaj pa jih je okrog 82.000, kar je 27 odstotkov vseh prebivalcev mesta Ljubljane. 40.000 občanov je zaposlenih, od tega 29 odstotkov žensk. Na območju občine Šiška je 24.000 stanovanjskih enot v družbeni in zasebni lastnini. 1440 prebivalcev ima kmetije, od tega je 480 kmetov nje izključni vir dohodka.

Delež Šiške v družbenem proizvodu Ljubljane znaša 23 odstotkov. Industrija prispeva 66,4 odstotka, trgovina 9,1 %, promet 8,2 %, zasebna obrt pa 5,6 odstotka. V občini Šiška, ki ima 25 krajevnih skupnosti, je 150 delovnih in temeljnih organizacij združenega dela in dve sestavljeni organizaciji združenega dela. Štirinajst centralnih in štiri podružnične osnovne šole obiskuje 8410 otrok. V podaljšano bivanje je vključenih 1750 otrok, celodnevni pouk pa imajo otroci osnovne šole Tine Rožanc v Pimičah, v osnovni šoli Stane Kosce v Šmartnem ter otroci prvih razredov osnovne šole Alojz Kebe v Šentvidu. Gimnazija je v Šentvidu, imajo pa tudi izobraževalni center Litostroj, železniško elektrokovinsko šolo, zavod za strokovno izobraževanje, dom centra strokovnih šol in internat industrijskega centra Litostroj. Šiška nudi tudi nešteto mirnih in idiličnih koticov, ki jih izletniki in turisti v vseh letnih časih radi obiskujejo. Hoteli in zasebniki premorejo okoli 700 ležišč, v gostinskih lokalih pa je prostora za 6000 gostov.

Sredi velikega parka Tivoli stoji priljubljen cilj nedeljskih izletnikov Cekinov grad, v katerem je urejen tudi muzej NOB. V gradu Goričane imajo redne etnografske razstave, priljubljena izletniška točka pa je tudi Šmarna gora. V športnem parku ing. Stanka Bloadka pa so lepo urjena športna igrišča.

JABLANICA

Iz nekdanjega majhnega, izrazito nerazvitega kraja postaja območje občine Jablanica središče vse pomembnejših gospodarskih dejavnosti. V občini živi 12.000 prebivalcev, 2000 jih je zaposlenih, od tega 1730 v gospodarstvu. Jablanica je postala svojevrsten narodni park, s katerim se lahko primerjata samo Sutjeska in Kozara. Danes je to sodobno mesto, ki se razvija in raste ter privlači s svojo zgodovino, sedanostjo pa tudi bodočnostjo.

V zimi leta 1943 se je tu odvijala najhujša bitka v zgodovini vojne znana bitka za ranjence. Zgodovinarji in vojskovodje bodo stoletja proučevali ta nenavaden boj, v katerem so herojska in svobodnjaška srca pod vodstvom tovariša Tita premagala in zlomila številčno močnejšega sovražnika, pri tem pa so pokazala veliko ljubezen do človeka, tovariša, vojaka, ranjenca. Stoletja bodo minila, toda človek in Neretva ne bosta pozabljena. Tu je večna Neretva, porušeni most in pripovedi o heroizmu borcev, ki so v veliko borbeno moralno premagali tudi to četrti sovražnikovo ofenzivo in mrzlo ter naraslo Neretvo.

Zaradi veličine in pomena teh dogodkov so na mestu prehoda borcev in ranjencev čez Neretvo zgradili centralni zgodovinski park bitke za ranjence.

Samo tri leta po odločilni bitki za ranjence v Jablanici so začeli nov boj za izgradnjo hidroelektrarne Jablanica. Z njeno izgradnjo se je začel tudi izredno hiter razvoj

celotne občine. Delovna organizacija industrije granita že več trideset let uspešno proizvaja obdeluje okrasni in daleč okoli znani kamen granit. Zaposluje 6 delavcev. Področje Jablanice izredno bogato z gozdovi, ki so pomemben vir dohodka. Ugoden geografski položaj Jablanice omogoča velike možnosti za razvoj turističnega gospodarstva. Skoz tranzitno mesto potuje vsak dan se v njem zadržijo okoli 20.000 gostov.

Na območju Jablanice je še v drugih delovnih organizacij kot primer obrat modne konfekcije Nada, Avto servis, Velepromet in Posebno pozornost namenja zdravstvenemu varstvu prebivalstva po vojni so dobili svoj prvi zdravstveni dom. Osnovne šole obiskuje 2000 učencev, srednješolski centri so ga ustanovili leta 1974, okrog 300 dijakov. Pomembne rezultate dosegajo tudi na področju stanovanjske gradnje.

V povojnem obdobju so zgradili 700 družbenih in nad 1000 zasebnih stanovanj. Zelo pospešili pa so stanovanjsko gradnjo v zadnjih desetih letih, saj so zgradili za 25 odstotkov več stanovanj, kot so načrtovali. Jablanice se na fakultetah in visokih šolah izobražuje nad sto študentov. Skratka, Jablanica vstopa v dobo takšnega razvoja družbeno ekonomskih odnosov, za katero upravičeno lahko trdi, da je izpolnjeno z velikimi pričakovanji za boljši jutrišnji dan.

MOSTAR

Mostar se kot naselje prvič omenja sredi 15. stoletja, danes pa je to občina z nekaj več kot 100.000 prebivalci. V 34 letih svobode je mesto doživelo neslučen razvoj. Delovni ljudje in občani te občine so nesebično, z lastnimi naporji ter ob pomoči širše družbene skupnosti, gradili tako mesto Mostar kot vsako vas v občini. Pred vojno je imel Mostar 19.000 prebivalcev, danes jih ima mesto 70.000. Blizu 23.000, ali vsak tretji prebivalec občine, je danes zaposlen, pred vojno pa je bilo zaposlenih le 2000 občanov.

Leta 1939 je bilo v osnovnih in srednjih šolah 3100 učencev, danes pa imajo 30.000 osnovno in srednješolcev ter študentov. Ni področja družbene dejavnosti in življenja, v katerem ne bi bili dosegli ogromnega napredka. Mostar je gospodarski, trgovski, univerzitetni, zdravstveni, politični, kulturni, športni in turistični center Hercegovine. Mesto leži ob reki Neretvi na nadmorski višini 70 metrov. Mesto je polno zgodovinskih znamenitosti, zlasti iz časa turškega imperija, najzanimivejši pa je Kujundžluk s starim mostom, ki je bil narejen leta 1566.

Mesto se ponaša z bogato revolucionarno tradicijo. Nad 2460 Mostarcev ni dočakalo dneva svobode, od tega jih je več kot 760 padlo v raznih bojih širom po domovini,

med njimi tudi 14 narodnih herojev. Mostar je mesto prijatelj s Splitom in Kragujevcem ter nekaterimi mestoma na tujem.

Ni področja družbene dejavnosti in življenja, v katerem dosegli zadnjega obdobja niso nekaj desetkrat večji. Rezultate v nekaterih dejavnostih niti ne morejo primerjati s predvojnimi obdobjem. Peš so takrat povezovale mostarske ceste z mestom, petrolejko so za razsvetljavo uporabljali ne le na ulicah, ampak pogostokrat tudi v mestu solidarnostjo in nesebičnim lastnim delom so zgradili ceste v vsako ulico, od tega tudi mnoge asfaltno končujoče pa še program elektrifikacije celotnega območja občine.

Izjemen napredek je opaziti v kulturi, izobraževanju, zdravstvu na področju prometa in zvez. Tudi moderna kovinsko predelovalna industrija Soko, barvna murgija Energoinvest, Unisovi predvodi, kot številne in raznovrstne usmerjenega izobraževanja, raziskovalnih ustanov in amaterskih dela na tem področju, regionalni medicinski center. Dr. Safet Mujkić približno 240 visoko strokovno zdravstvenimi delavci, fakultetne inštituti, združeni v univerzi Džemal Bijedić ter še veliko drugega, vse so rezultati dela in prizadevanj delovnih ljudi in občanov Mostarja.

TITOV VELES

Titov Veles se razprostira na bregovih reke Vardar, kar mu daje poseben geografski pomen. Kot mesto se omenja že v tretjem stoletju pred našo ero. Takrat se je imenoval Vila Zora. V teh predelih so se menjavali številni narodi. Tako so kraju vladali Dardananci, pa kasneje grški Makedonci, Rimljani, Slovani, Bizantinci, Bolgari in Turki. Večji razcvet je mesto doživelo šele v 18. stoletju, ko je bilo še vedno pod turško oblastjo. Takrat je, bolj kot v prejšnjih stoletjih, zaživela trgovina. V 19. stoletju je Veles postal eden od najpomembnejših trgovskih središč v Turčiji. Daleč naokrog so bili poznani njegovi trgovci in trgi. Izdelke so prodajali v Beogradu, Trstu, na Dunaju, v Budimpešti, Carigradu in drugje. V tem stoletju se je tu močno razvilo livarstvo, Veles pa je zavzemal tudi pomembno mesto pri proizvodnji pita in industrijskih kultur. Veles, ki je imel še v 18. stoletju le tri do štiri tisoč prebivalcev in še ti so bili zdesetkani v letih 1813 do 1848, ko

je tam razsajala kolera, je imel leta 1939 skoraj štirinajst tisoč prebivalcev. Tudi ta podatek kaže, kako velik gospodarski razvoj je mesto doživelo v nekaj desetletjih. Razvoj občine se je nadaljeval tudi v začetku tega stoletja, vendar pa je v tem času močno razmahalo delavsko gibanje. Boj proti buržoaziji je potekal vse do druge svetovne vojne, ko so morali revolucionarji zavedni Makedonci stopiti v proti sovražnemu okupatorju. Na območju občine Titov Veles je prvi partizanski odred formiran aprila 1942. leta. Mesto je osvobojeno 9. novembra 1944, oktobra 1946 pa ga je doletela da nosi Titovo ime.

Mesto ima danes nad štiri tisoč prebivalcev, v občini pa je preko 65 tisoč. Titov Veles je pomembno železniško in trgno središče. Tu je tudi precej industrije, med katero velja omeniti tovar porcelana, svilarški kombinat, strojno živilo, predelavo tobaka in kovinsko industrijo.

najstarejšemu delu Velenja

ciji Starega Velenja, kjer naj bi se uredili manjši lokali, obrtne delavnice. Za to imajo idealne možnosti. Žal pa so bili to le razgovori, ko pa jih je bilo potrebno začeti uresničevati, se je ustavilo. Za to nima nihče denarja. Krajanje se zavedajo, da bi bila ureditev njihovega kraja precej draga, vendar pa bo vsako leto dražja, ali pa nekega dne sploh ne več mogoča. Stare hiše bodo propadle.

Zelo radi se v kraju spominjajo nekdanje urejenosti lokalov. Za primer so dejali, da je bil v Majerholdovi hiši nekdanji sodoben hotel. Ob hiši je čudovit vrt s kostanji, ki pa žal ni namenjen prijetnemu kramljanju za mizo, temveč je tu vse, kar hočete. Ta in mnoge druge hiše imajo številne lastnike, ki popravljajo samo svoja stanovanja, nihče pa ne polaga pozornosti ureditvi celotnega poslopja. Bomo res dovolili, da vse to propade, da propade zibelka našega Velenja. Prebivalci tega kraja se bodo trudili, da se to ne bi zgodilo. Da bi Staro Velenje ostalo mesto pod velenjskim gradom. Morda pa jim ga bo kdaj uspelo urediti tudi tako, da bi v ta del Velenja pritegnili tudi številne goste.

DOLGOROČNEGA PLANA NISO IZDELALI

Krajanje so bili ogorčeni, ko so pred kratkim dobili anketni list, v katerem naj bi prikazali svoje potrebe in načrte, saj z njimi niso dobili nobenih smernic o nadaljnjem razvoju naše občine, o nadaljnjem razvoju našega mesta. Tako tudi ne vedo, koliko finančnih sredstev bodo dobili za ureditev, oziroma če jih bodo sploh dobili. Načrtov poudarjajo, je bilo

Friderik Camlek

ma ga ustrezno uredili do 1. maja letošnjega leta. Žal pa se stvari niso čisto nič spremenile. Pred krajanje pa je bila postavljena izredno težka odločitev.

Jakob Meh

Predstavniki Ere so namreč dejali, da oni prav radi ustavijo prodajo plina, saj od nje tako in tako nimajo nobenega dobička. Če bodo krajanje torej vztrajali, da je potrebno to skladišče primerno urediti, bo prodaja plina ustavljena in Velenjčani bodo morali hoditi po plin v Celje. Potem pa se bodo seveda vsi jezili na krajanje Starega Velenja. Pa se morajo ti res zrtvovati za vse prebivalce naše občine? Bomo res čakali, dokler ne bo prišlo do kakšne nesreče? Ureditev skladišča pa poleg tega sploh ni tako velika investicija. Ker na občinskih inšpekcijskih službah niso uspeli, so morali krajanje poklicati republiško inšpekcijo, saj želijo, da bi se te stvari enkrat le uredile.

Probleme čutijo tudi prebivalci še mladega naselja Trebuše, kjer se širi avtopark Komunalnega centra. K izgradnji industrijskega objekta se je pristopilo brez soglasja krajevne skupnosti, prvotno pa je bilo mišljeno, da bi se za industrijsko cesto uporabljala cesta, ki so jo krajanje gradili s samopripevkom.

Na Partizanski cesti je največji problem kanalizacija. Nihče ni pomislil na kanalizacijo, ko se je gradila cesta Velenje - Šoštanj in tako je ostalo to področje kanalizacijsko odrezano. To je izredno velik problem, vendar pravijo krajanje, da bodo morali tudi to „kisló jabolko enkrat ugrizniti“.

Precejšen problem so tudi pešpoti po Partizanski cesti do tovare gospodinske opreme Gorenje Velenje, kjer se je zgodilo že mnogo prometnih nesreč, vendar napaka še vedno ni odpravljena. Dogovorjeno je bilo, da bo pločnik uredila tovarna gospodinske opreme Gorenje, saj ga bodo v pretežni meri koristili zaposleni v njej.

TUDI LETOS NE BO URBANISTIČNEGA NAČRTA

In kakšen plan so si krajanje zastavili za prihodnji dve leti? Asfaltirati bo potrebno del

Partizanske ceste (proti Jakcu), urediti parkirne prostore v središču mesta, cestno razsvetljava, ter še kaj. Planirali pa so tudi izdelavo urbanističnega načrta, ki pa je kot vse kaže, tudi tokrat ostal na papirju. Za to bi namreč potrebovali 1,12 milijona dinarjev. Lastnih sredstev so za to namenili 400.000 dinarjev, 220.000 dinarjev je predvidenih iz sklada za urejanje stavbnih zemljišč 500.000 dinarjev pa naj bi dobili iz sklada za pomoč krajevnim skupnostim, vendar pa teh sredstev, žal letos ne bo, saj so se ta sredstva delila po solidarnosti in so uvrščeni v C skupini na predzadnje mesto. Razmišljajo pa tudi, kje bi dobili finančna sredstva za ureditev toplifikacije, ki jo bodo letos napeljevali mimo njihove krajevne skupnosti.

Krajanom starega Velenja torej problemov ne manjka. Žal pa ostajajo pri njihovem reševanju sami. Kljub temu, da so mestna krajevna skupnost, morajo tudi najosnovnejša vprašanja sami reševati. Ta predel je bil včasih dokaj bogat, danes pa so najrevnejša mestna krajevna skupnost in nemalokrat potrjuje, ko kdo vpraša: „Kako, da Velenjčani, ne morejo urediti tako majhnega predela, kot je Staro Velenje.“ Takrat si izmišljajo raznorazne izgovore, saj jim je nerodno, da v Velenju resni toliko denarja, da bi se ta predel uredil.

Čigav je ta odsek ceste?

RAZGIBANO DRUŽBENO P OLITIČNO IN DRUŠTVENO ŽIVLJENJE

V krajevni skupnosti Staro Velenje imajo dokaj aktivne mladince. V mladinsko organizacijo je včlanjenih 150 mladincev, predsednik osnovne organizacije pa je Tine Pečecnik. Organizirajo številne delovne akcije. Najbolj aktivno se jih udeležujejo mladinci Ljubljanske ceste, med tem ko se ti sestankov bolj malo udeležujejo. Letos so v počastitev prvega maja organizirali kresovanje na velenjskem gradu (to je vsakoletna akcija mladine), pomagali pa so tudi pri organizaciji srečanja občanov, starejših nad 65 let.

V krajevni skupnosti je tudi organizacija zveze borcev, kate-re predsednik je Janko Luk-

man. Tudi ta družbeno politična organizacija je aktivna. Posebno pozornost posvečajo ohranjanju tradicij narodno osvobodilne vojne. Skrbe za svoje obolele člane ter njihovo zdravljenje. Borci menijo, da je spomenik talcev neprimerno urejen, poleg tega pa je težko dostopen. Obdajajo ga namreč industrijski objekti.

V krajevni skupnosti so v fazi formiranja osnovne organizacije zveze komunistov. Ustanovili so nekaj članski odbor za pripravo ustanovitve te organizacije. Ugotoviti morajo, koliko je članov zveze komunistov v njihovem kraju in kateri bodo delovali v osnovni organizaciji ZK v krajevni skupnosti.

Eno najstarejših in prav gotovo tudi najbolj aktivnih pa je

gasilsko društvo, ki ima 150 članov. V društvu so različne aktivnosti, nad vse uspešna pa je njihova operativna deseterina, ki je prisotna na vseh tekmovanjih, pa tudi na vseh požarih v naši regiji. Pohvalno je tudi delo veteranov in pa mladincev in pionirjev. Že nekaj let si gasilci prizadevajo, da bi nabavili sodobno raztezalno lestev.

Še mnogo bi lahko napisali o krajevni skupnosti Staro Velenje. Mnogo je še potreb in želja. Krajanje pa upajo vsaj, da bodo naleteli na toliko razumevanja, da bi se Staro Velenje uredilo in postalo lep del našega mesta, ki bi bilo namenjeno v prvi vrsti prehajanju in oddihu naših krajanov. Da bi to Staro mesto spet zaživelo, bilo nosilec življenja pod gradom!

Sramujemo se ceste

Ko smo želeli nekatere krajanje Starega Velenja povprašati o tem, kakšno je

Franc Druks

življenje v njihovem kraju, s kakšnimi težavami se srečujejo in kaj si v kraju želijo, smo imeli precej težav. Med tistimi, ki so bili na ulici, je bilo namreč zelo malo Velenjčanov. No, kljub vsemu smo jih nekaj našli. Takole so pripovedovali.

FRANC DRUKS, Trebuše: „V naši krajevni skupnosti se srečujemo z mnogimi težavami. V zaselku še nimamo urejene cestne razsvetljave, naša velika želja pa je tudi, da bi v naš kraj napeljali toplovodno omrežje, vendar tega kot vse kaže, še ne bodo. Pa vse to nas niti ne moti toliko. Najbolj boleče je za nas parkirišče, ki ga je Komunalni center uredil v neposredni bližini stanovanjskih hiš. Zjutraj navsezgodaj tako močno ropoče okrog naših oglov. Avtomobili pa ne povzročajo samo ropota. Hudo nam tudi onesnažujejo zrak. Nas krajanje je prizade-

lo tudi, da mora sleherni izmed nas, če hoče kaj graditi oziroma prizidati, prositi za soglasje, komunalni center pa je kar brez našega soglasja lahko postavil objekt.“

ZOFKA RAZDEVŠEK: „Že precej dolgo živim v Starem Velenju. Mislim, da smo včasih posvečali mnogo več skrbi varstvu našega okolja. Naše mesto je imelo lepši izgled kot danes, ko pustimo, da marsikaj propada. Ne morem verjeti, da ni niti toliko denarja, da bi uredili cesto skozi naš kraj. Ta je v izredno slabem stanju. Ob lepem vremenu se dviga prah, ki ga imamo polno tudi v stanovanjih, pa v trgovini in pekarni. Drugače mi je življenje v Starem Velenju kar všeč, pogrešam

Zofka Razdevšek

le mesnico, ki je bila včasih tukaj.“

MAKS ŠVENER: „Predvsem pogrešam v krajevni skupnosti prostor, kjer bi se lahko zbirali naši otroci. Ti se zbirajo največkrat pred

Maks Švener

gasilskim domom. Temu problemu bi morali posvetiti več pozornosti. Velik problem so v zaselku Trebuše tudi avtomobili komunalnega centra, ki povzročajo ogromno hrupa ter onesnažujejo zrak. V krajevni skupnosti je nad vse aktivno gasilsko društvo, ki pa se že nekaj let ubada s pridobitvijo finančnih sredstev, da bi lahko nabavili sodobno raztezalno lestev.“

Nuša Vaithauser

NUŠA VAITHAUSER:

„Mnogo je težav, s katerimi se srečujemo krajanje Starega Velenja. Problem so stanovanja in otroški vrtec. Eden največjih pa je prav gotovo tudi cesta, ki vodi skozi naš kraj. Ta je v takšnem stanju, da nas je lahko resnično sram. Staro Velenje bi morali tudi sicer bolje urediti, tako pa ga pustimo, da propada.“

MARJAN PETEK: „Ob hitrem napredovanju sodobnega mesta Velenja smo na

Marjan Petek

Staro Velenje pač čisto pozabili. To je danes v takšnem stanju, da nam nikakor ne more biti v ponos. Poglejmo, na primer, samo cesto. Pešpot na grad sploh ni vzdrževana. Mladi v krajevni skupnosti nimamo skoraj ničesar. Prav pa bi bilo tudi, da bi bil gostinski lokal na velenjskem gradu odprt tako dolgo, kot je njegov delovni čas, ne pa da se v njem gostje zadržujejo do zgodnjih jutranjih ur.“

po nejeevlje

tako žele preveč narejenih, žal pa vedno ne uresničeni. Na papirju pa jih ne potrebujejo več. Zato mnenje v krajevni skupnosti, da ta anketa na osnovi katere naj bi se izdelal občinski plan do leta 2.000, ne more biti realna.

Mnogo v tej krajevni skupnosti že d daljša razpravljajo tudi o neprimernem skladišču plina. Zavedajo se, da bi bilo v primeru požara (pred kratkim je ta izbruhnil v neposredni bližini) ogroženo celo Velenje. Mnogo o so opozarjali, pa tudi ukrepalali. Poklicali so občinske inšpekcijske službe. Z njimi so tudi 22. novembra lanske leto organizirali sestanek, na katerem so se dogovorili, da bodo skladišče plina prestavili, oziro-

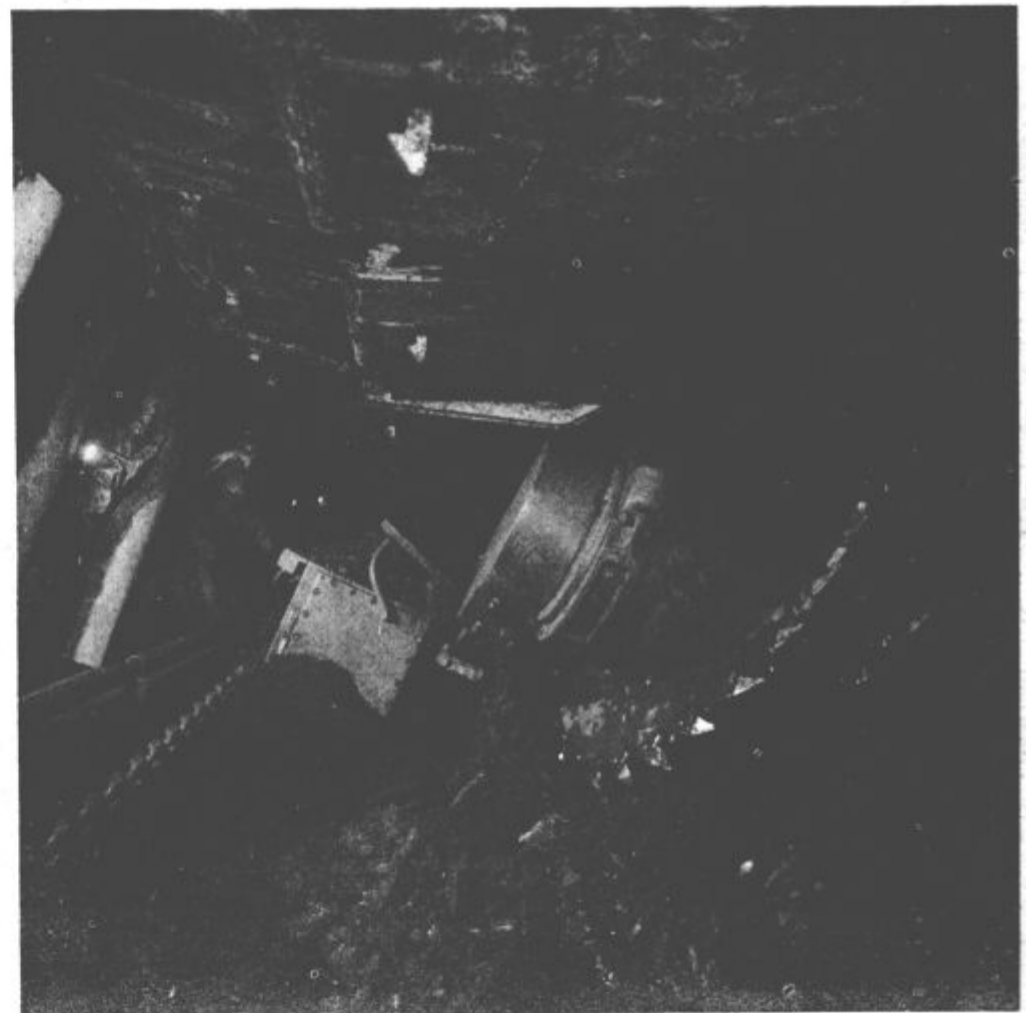
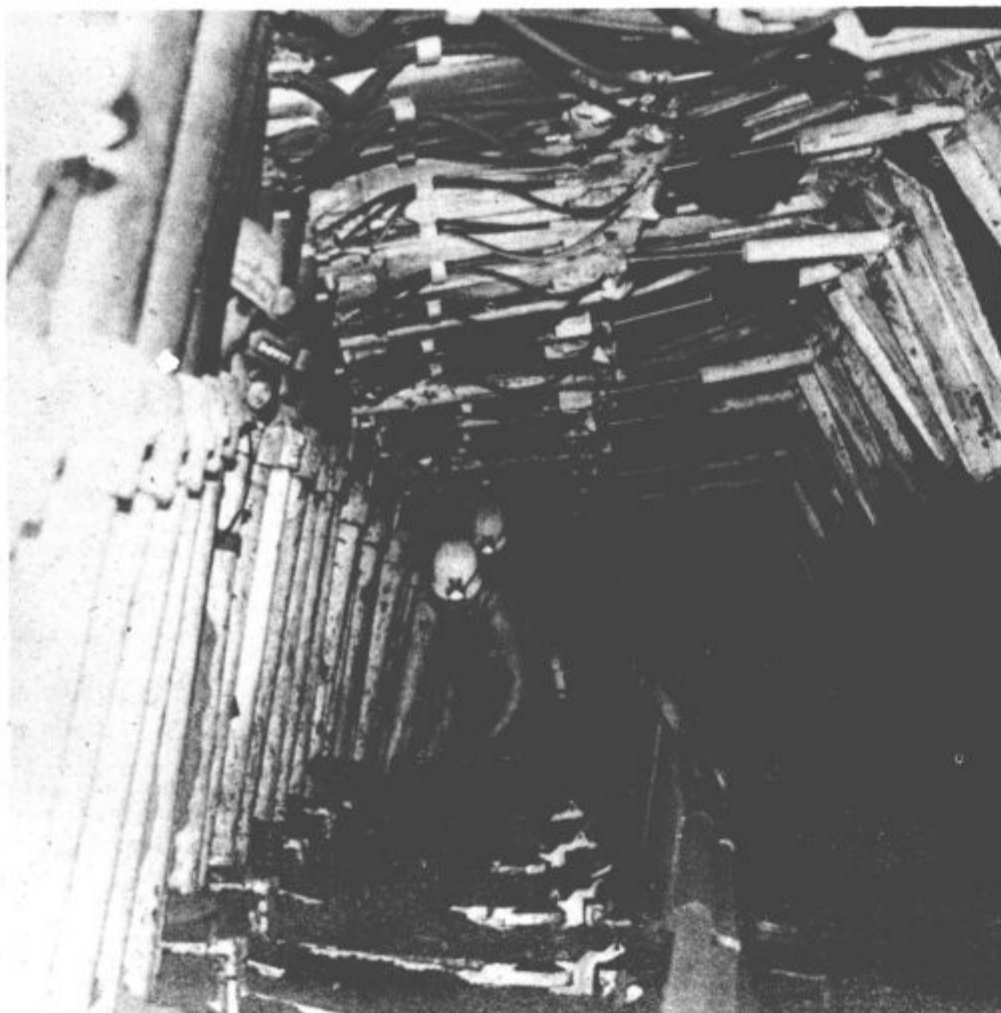

**Rudarsko
elektroenergetski
kombinat**
n. o. sol. o., Velenje

*Delavcem
Rudarsko elektroenergetskega
kombinata Velenje
čestitamo
za praznik
dan rudarjev—3. julij.*

**Družbeno politične organizacije
in organi upravljanja
Rudarsko elektroenergetskega
kombinata Velenje**

OBCINE, UDELEZENKE XIII. SRECANJA BORCEV NOV IN MLADINE JUGOSLAVIJE

KARLOVAC

Karlovac je eno najlepših manjših mest Jugoslavije. To je industrijsko mesto z bogato kulturno zgodovinsko tradicijo. Imenujejo ga mesto parkov, zelenja in drevoredov. Zgrajen je bil leta 1669 kot vojaška trdnjava na ustju Korane in Kolpe, da bi preprečil prodiranje Turkov v srednjo Evropo. V začetku 18. stoletja je Karlovac izgubil svoj vojaški pomen in se začel razvijati kot trgovsko središče. Na prehodu iz 18. v 19. stoletje se mesto razvija v eno najpomembnejših središč prosvete, kulture in umetnosti v Hrvatski. Leta 1764 so v Karlovcu ustanovili eno najstarejših gimnazij v Jugoslaviji. Leta 1809 prvo tiskarno, leta 1838 pa mestno „Ilirsko čitalnico“, ki je začela delovati pod imenom Ilirskog čitanja društvo. V Karlovcu so se šolali mnogi veliki Jugoslavi. Med njimi tudi Nikola Tesla. V njem je živel in napisal svoje najpomembnejše delo „Smrt Smail age Cengića“ Ivan Mažuranić. Tu so delovali še mnogi drugi, kot Ljudevit Gaj, Janko Drašković, Ante Kovačić in drugi.

ustanovili vojni komite KP Hrvatske. V Karlovcu so leta 1941 delovali heroji revolucije Rade Končar, Josip Kraš, Ivo Marinković, Nada Dimić in mnogi drugi. V bližini Karlovca je legendarna Petrova gora, v kateri je od leta 1941 pa do konca vojne delovalo osemnajst partizanskih bolnišnic, ki jih sovražnik ni nikoli odkril.

Karlovac je danes sodobno mesto z nekaj več kot 56.000 prebivalci. Zaposlenih je 29.000 prebivalcev. V tem industrijskem mestu so predvsem razvite kovinska, tekstilna, usnjarsko-obutvena, prehrambena in lesna industrija, v zadnjem času pa se je začela razvijati tudi kemična in še nekatere druge dejavnosti.

Karlovac je tudi sedež skupnosti občin Pokuplje in Korduna in eden izmed največjih izobraževalnih središč Hrvatske z več kot 14.000 dijakov in študentov. Obenem je eno izmed velikih prometnih križišč, saj poteka skozi mesto velik del prometa iz vzhoda, severozahoda Jugoslavije, srednje in vzhodne Evrope proti zahodu, jadranskim pristaniščem in sredozemskim državam.

Letos se Karlovac pripravlja na proslavo 400-letnice nastanka mesta. Najstarejši del mesta, znan pod imenom Zvezda, bodo obnovili. Ob jubilejni obletnici bodo pripravili številne slovesnosti, ponosni pa so, ker bodo 400. obletnico svojega mesta in 60-letnico ustanovitve naše Partije in SKOJ proslavili pod pokroviteljstvom tovariša Tita.

ŠABAC

To je mesto v zahodni Srbiji ob Savi, ki ima okrog 107 tisoč prebivalcev. Mesto je bilo ustanovljeno v 15. stoletju in ima staro trdnjavo na desnem bregu Save. Med prvo svetovno vojno je bilo večji del porušeno v bojih med avstrijsko in srbsko vojsko. Od oktobra 1915 do novembra 1918 je bilo pod avstrijsko zasedbo. Po napadu fašistov na našo državo so se tudi prebivalci Šabca množično vključili v narodnoosvobodilni boj, mnogi izmed njih pa so padli v boju za svobodo.

kadrovska struktura zaposlenih tako, da je pred dvema letoma delalo v gospodarstvu 530 delavcev s fakultetno izobrazbo, 412 z višjo, 1806 visokokvalificiranih delavcev, 6169 kvalificiranih in 2238 delavcev s srednjo izobrazbo. Reprodukтивna sposobnost gospodarstva pa se je, na primer, v obdobju 1971 - 1975 povečala kar za 44,5 odstotkov.

Med delovnimi organizacijami je najbolj znana kemična industrija Zorka, ki se je razvijala v kemično metalurški kombinat jugoslovanskega pomena z zelo širokim izborom proizvodov. V povojnem obdobju so zrasle iz obrtniških delavnic za predelavo kmetijskih proizvodov mnoge industrijske delovne organizacije in tovarne, ki imajo danes pomembno vlogo v gospodarstvu občine. Najpomembnejše med njimi so Šapčanka, industrija za predelavo sadja in zelenjave, mlevska in pekarska industrija, Klanica - industrija za predelavo mesa in tako dalje. Pomemben industrijski potencial občine pa predstavljajo tudi druge industrijske panoge, kot so industrija krzna in oblačil, opreme, kovinska predelovalna, grafična industrija, industrija gradbenega materiala itd.

V povojnem obdobju je tudi za to občino značilen izredno dinamičen gospodarski razvoj. Šabac se je razvil v močno gospodarsko središče. Najpomembnejše mesto v gospodarstvu občine zavzema industrija, sledijo pa ji kmetijstvo, trgovina, gostinstvo, promet, obrtništvo, gradbeništvo in komunalno gospodarstvo.

Približno 45 odstotkov vseh zaposlenih je v industriji. Kako dinamičen je bil gospodarski razvoj kaže tudi število zaposlenih v občini, ki se je od 2.869 v letu 1952 povečalo na 16 tisoč delavcev v letu 1975, kar je za več kot šestkrat. Vzporedno s tem se je izboljševala tudi

IVANGRAD

Ivangradska kotlina leži v severno-vzhodnem delu Crne gore, ob zgornjem toku reke Lim, ki ji pravijo tudi „zelena voda“. Lim je od nekdaj glavna vez med Srbijo in Crno goro. Občina Ivangrad meri 1000 kvadratnih kilometrov in sodi med večje v Crni gori. Sestavlja jo 35 vaških in dvoje mestnih naselij. Na tem prostoru živi danes okrog 54.000 prebivalcev. Na območju Ivangrada je vaško naselje Andrijevica in mestno naselje Ivangrad. Andrijevica je nastala v drugi polovici 19. stoletja in je bila center plemiške, administrativne in vojaške oblasti v gornjem delu Polimlja. Danes je to turistično mesto z dvema v veličastnima spomenikoma večni bojni proti nasilju.

V občini Ivangrad je 14 osnovnih šol, gimnazija, šolski center in šola za osnovno glasbeno izobraževanje. Cetrtino prebivalstva občine predstavljajo učenci osnovnih in srednjih šol. Na tem območju deluje tudi veliko kulturnih ustanov. V Ivangradu in okolici je tudi precej kulturno-zgodovinskih spomenikov iz različnih zgodovinskih obdobjih. Zgodovinska tega kraja je zelo pestra, še posebej zaradi NOB. Vse te vstaje in borbe ponazarja monumentalni spomenik in Jasikovcu nad Ivangradom.

V narodnoosvobodilni borbi je sodelovalo 6600 borcev iz teh krajev, od katerih so jih 26 proglasili za narodne heroje. Na bojiščih po vsej domovini je padlo 857 borcev, 830 mož, žena in otrok pa je umrlo v zaporih, taboriščih in drugod. Med narodno osvobodilno vojno so se na območju Ivangrada ustanovljali tudi organi narodne oblasti, njihov predhodnik pa je bil okrajni, narodnoosvobodilni odbor, ki so ga izvolili na skupščini v juliju leta 1941. 217 narodnih predstavnikov je takrat izbralo svoj ljudski organ oblasti, ki je prevzel celotno vojaško in politično oblast na področju Ivangrada.

KAVADARCI

Če bi v Makedoniji iskali mesto, ki je s povojno izgradnjo in razvojem lahko za primer, bi izbor prav gotovo padel na Kavadarce. To pa tako zaradi povečanja števila prebivalcev, sodobne industrije, poljedelstva, urejene komunale ter novih zdravstvenih in kulturno prosvetnih objektov.

Pred osvoboditvijo so imeli Kavadarci okoli 6500 prebivalcev, ki so se večinoma ukvarjali s poljedelstvom in deloma z obrtjo. Mesto je bilo brez vodovoda, elektrike, urejene prometa. Najpomembnejši poljedelski proizvodi so bili grozdje, tobak, žitarice, paprika in nekatere druge kulture. Mesto je imelo samo eno osnovno šolo, nižjo gimnazijo in trgovsko šolo. Zdravstveno varstvo je bilo slabo, bila sta le dva zdravnika, od katerih je eden skrbel za bolnike v okoliških krajih.

Povojni razvoj tega kraja pa je viden na vsakem koraku. Danes je to urbanistično urejeno mesto s širokimi ulicami in trgi in z lepo urejenim mestnim središčem. Tu živi preko 24.000 prebivalcev. Zgrajeni so bili veliki proizvodni objekti, kot naprimer Stražo Pincur, ki zaposluje preko 1600 delavcev, EMPO „Blažo Todorovski - Čičeto“, „Dafinka“, „Kavadarka“ in drugi. V poljedelstvu ima vodilno vlogo agrokombinat Tikveš, ki ima nad 1600 ha lastnih plantaž in okoli 300 kooperantov - vinogradnikov, ki imajo nad 4500 ha površin. V lastni vinski

kleti predelajo večino od 35 milijonov kg grozda in proizvajajo poznana vina Tikveš ter žgane pijače.

Danes imajo Kavadarci reko 8000 učencev, ki se solajo v desetih osnovnih šolah in štirih srednjih šolah, kjer je zaposleno preko 600 profesorjev in učiteljev.

V medicinskem centru imajo 40 zdravnikov. Letno zgradijo več kot 400 stanovanj in nad 100 zasebnih hiš, veliko skrb pa namenajo razvoju telesne kulture, zato gradijo številne športne objekte.

V Kavadarcih je zaposlenih okoli 8300 delavcev, letna stopnja zaposlovanja pa je od 5 do 7%. V gradnji je metalurški kombinat, ki bo dokončan v začetku leta 1980. V njem bo zaposleno okoli 2000 delavcev, proizvajali pa bodo železo, jeklo, nikelj in nekatere druge proizvode, ki bodo namenjeni predvsem izvozu.

Ves ta razvoj je bil mogoče seveda le zaradi zmage narodne revolucije pod vodstvom tovariša Tita. Prebivalci teh krajev so k temu veliko pripomogli. Že v letu 1941 je bil oblikovan mestni komite KPJ in vojni štab za organiziranje narodnoosvobodilne vstaje, v maju 1943 pa je bil ustanovljen partizanski odred „Dobre Daskalov“, ki se je razvil v veliko partizansko enoto, v kateri so se kalili številni vojaški, državni in partijski voditelji. Med NOB je izgubilo življenje preko 270 borcev, od katerih so trije narodni heroji.

PEČ

Peč leži v severozahodnem obrobem delu Metohijske kotline. Mesto je že od nekdaj ena izmed najbolj atraktivnih točk v tem delu dinarsko planinsko-kotlinskega območja Balkanskega potoka. Velik tranzitni pomen je mesto dobilo leta 1925, ko so zgradili cesto skozi Rugovsko klisuro in leta 1936, ko so končali gradnjo železniške proge na Kosovo polje, ki je zelo približala železnice centralnega območja Črni gori in južnem Primorju. Z razvojem avtobusnega in turističnega prometa je Peč postala zelo pomembno prometno središče, saj se je tako znašla na stičišču poti, ki vodijo iz Makedonije in Južne Srbije v

Črno goro in na Jadransko morje.

Po drugi svetovni vojni se v Peči vse bolj razvija industrija. Zgradili so več tovarn, med njimi so znane lesni kombinat, kombinat usnja in obutve in tovarna sladkorja. Peč ima pomembno vlogo v razvoju metohijskega kmetijstva, vse bolj se razvija tudi turizem, saj skozi mesto vodijo pomembne prometne poti, obenem pa je Peč bogata tudi z naravnimi lepotami in zgodovinskimi znamenitostmi.

Sodobni industrijski in splošni gospodarski razvoj je pogojil tudi ogromne spremembe v socialni strukturi prebivalstva, saj se vse več ljudi zaposluje v industriji.

SPLIT

Kdo ne pozna enega od naših najstarejših in najlepših obmorskih mest. Tu so se pred stoletji najprej nastanili Iliri in Kelti, nato pa grški kolonizatorji. To območje so kasneje osvojili Rimljani in zgradili veliko, bogato in kulturno razvito mesto Salona, ki postane metropola rimske province Dalmacije.

Rimski car Dioklecijan je tu na prehodu iz III. v IV. stoletje zgradil čudovito palačo, ki pa so jo Salonitanci ob vdoru Slovanov preuredili v utrjen grad.

Po dolgih stoletjih mrtvila doživi Split svoj ponoven ekonomski in kulturni razcvet v XIII. stoletju in ta z manjšimi prekinitvami traja do danes. Split pa ni le Dioklicijanov palača. Split je Marjan in kraljevski Sustjepan. Poljud in gotski Papaličev dom. Tu je Grgur Ninski branil slovansko službo božjo, Toma Arhiđakon bečelil Kroniko, tu je Marulić napisal prvo hrvaško pesem. Tu so čudovita dela ustvarjali mojster Bučina, Juraj Dalmatinac, Ivan Meštrović, Emanuel Vidović in drugi. Split je resnično mesto navdiha, ki skrbno čuva svojo

preteklost kot temelj lepše prihodnosti.

Med NOB je v Splitu obstajalo močno ilegalno odporniško gibanje. 17. avgusta 1941. leta pa je bil formiran Splitski odred, ki je leta 1943 ob pomoči številnih meščanov razorožil italijansko vojsko na tem področju. Končna osvoboditev mesta pa je bila 26. oktobra 1944. leta.

Se ne pomemben datum moramo omeniti. To je prehod na sistem delavskega samoupravljanja v Jugoslaviji, ki se je začelo z ustanovitvijo prvega delavskega sveta 29. decembra 1949 v tovarni cementa „Prvoborec“ v Solinu, ki sodi v občino Split.

Občina Split je po osvoboditvi dosegla še večji napredek, kot ga je imela že v predvojnem času. Danes je tukaj 567 OZD, med katerimi so širom domovine poznane ladjedelniška industrija Split, Jugoplastika, Jugovinil, Dalmacija center, Kmetijski kombinat Jadro in druge. Prebivalci tega predela pa ne živijo le od industrije, pomembna gospodarska veja so tudi turizem, poljedelstvo in ribištvo ter trgovina.

ZRENJANIN

Pod imenom Bečkerek je Zrenjanin omenjen že leta 1326. Prvi prebivalci tega kraja so bili madžarski jobadji; v letih 1342 in 1382 pa so ga že začeli naseljevati tudi Srbi. Okoli 1550 leta so Bečkerek zavzeli Turki, ki so ga imeli v svoji oblasti do leta 1716. Prva gospodarska organizacija - pivovarna je bila osnovana 1745 leta, bolnica je začela z delom že 1769. leta, gimnazijo in gledališče pa so odprli 1839 leta. Še v preteklem stoletju so odprli prvo banko, tiskarno, čitalnico ter začeli izdajati lokalni časopis. Leta 1878 je bilo ustanovljeno tudi društvo za izobraževanje delavcev ter kmetijska zadruga. Bečkerek je leta 1935 spremenil ime v Petrograd, leta 1946 pa je dobil novo ime, Zrenjanin.

V mestu se je zelo zgodaj razvilo organizirano delavsko gibanje. Že spomladi 1920. leta je bilo tu 441 članov komunistične partije Jugoslavije. Zato se je tukaj med drugo svetovno vojno vojvodinski človek, kljub specifičnim pogojem delovanja, uspešno zoperstavljal okupatorju. Zrenjanin in

njegova okolica sta dala sedem narodnih herojev ter številne izjemne revolucionarje in prvoborce.

Mesto je bilo osvobojeno že 2. oktobra 1944. leta, v narodno osvobodilni vojni pa je sodelovalo 6.123 prebivalcev tega področja.

Po vojni je Zrenjanin doživel nagel razcvet. V občini Zrenjanin je sedaj mesto in 22 vaških naselij. Tu živi 150 tisoč prebivalcev.

Gospodarstvo je zelo raznovrstno razvito, najpomembnejša pa sta poljedelstvo in prehrambena industrija. Največja OZD je industrijsko poljedelski kombinat Servo Mihaj, ki je udeležena v družbenem proizvodni občine s 43 odstotki. V občini je zaposleno preko 45 tisoč delavcev. Veliko skrb v občini posvečajo izobraževanju. V predšolsko vzgojo in izobraževanje je vključenih okoli štiri tisoč otrok, osnovne šole pa obiskuje več kot 16 tisoč učencev. Imajo tudi 7.500 srednješolcev in preko 1.500 študentov na pedagoško tehnični in prirodno matematični fakulteti.

ŽUPANJA

Občina Županja leži ob levem bregu reke Save, v vzhodnem delu Slavonije. V 16 krajih živi 51.417 prebivalcev, od katerih jih je 6.120 zaposlenih v družbenem sektorju, 302 pa v zasebnem.

Občina je bila do 1945 leta usmerjena izključno v poljedelstvo, industrije skoraj niso poznali. Po osvoboditvi pa je bil napredek na vseh gospodarskih področjih občuten. Danes je poljedelstvo v skupnem proizvodni občine udeleženo s 43 odstotki, za občino pa je industrijsko najpomembnejša tovarna sladkorja, ki je v neprestanem razvoju. Danes v tej tovarni predelajo 350 vagonov sladkorne pese dnevno, kmalu pa nameravajo dnevno predelavo povečati na 500 vagonov. Širok Jugoslavije je poznana tudi tovarna mleka v prahu Pionir, kjer dnevno predelajo 200.000 litrov mleka. K dobri rezultatom na področju kmetijstva je precej prispevala vzorna koopera-

cija in sodelovanje med kombinatom in zasebnimi kmečkimi gospodarstvi.

V občini imajo 13 osnovnih šol, katere obiskuje 7.500 otrok. V zadnjih desetih letih je bilo zgrajeno 6 novih šol. V tem letu pa bo končana gradnja še ene osnovne šole. Poleg osnovnih šol imajo v občini tudi dve predšolski ustanovi, ki sprejmeta preko 200 otrok. V občini deluje srednješolski center, ki je bil izoblikovan ob sedanji šolski reformi iz nekdanje gimnazije, kmetijske srednje in še dveh drugih srednjih šol.

V Županji je viden napredek tudi na področju zdravstvenega varstva. Trenutno na tem območju deluje 19 zdravnikov, v gradnji pa je tudi nov zdravstveni dom, ki bo bistven prispevek k še večjemu izboljšanju zdravstvenega stanja.

Iz te občine je v NOB sodelovalo 743 borcev, padlo pa je 534 žrtev. Največ ljudi je izgubilo življenje v zloglasnem taborišču Jasenovac.

NEGOTINO

Kljub ugodnim naravnim pogojem je bilo področje občine Negotino, tako kot vsa Makedonija, do osvoboditve dokaj nerazvito. Primativno in ekstenzivno poljedelstvo je omogočalo le bedno životajenje, prevladovala je revščina in številne bolezni, med katerimi je bila najbolj razširjena smrtnosna malarija. A ni bilo vedno tako. Tu je že v tretjem stoletju pred našim štetjem stalo makedonsko mesto Antigonca, ki je bilo upravno in strateško središče makedonske pokrajine Peonije. Mesto je bilo razrušeno v strahovitem potresu, ki je prizadelo to področje v začetku VI. stoletja.

Po narodnoosvobodilnem boju jugoslovanskih narodov in narodnosti proti tujim zavojevalcem in osvoboditvi, za katero so velik delež prispevali tudi prebivalci tega področja, je občina doživela nov razcvet.

Negotino je v letih po vojni popolnoma spremenil svoj lik. Postalo je sodobno, modemo urejeno središče občine, ki na temeljih stare Antigonce doživlja novo renesanso. Kdor dalj časa ni obiskal te občine,

je skoraj ne more prepoznati, toliko novosti je tu, toliko sprememb. Pogledimo nekaj podatkov. Pred vojno se je na osnovnih šolah šolalo le 657 učencev, danes pa je v osnovnih in srednjih šolah zajetih nad 4000 učencev. Pred vojno so imeli v občini le dva visokoizobražena občana, danes jih je stokrat več. Večsintih je bil tu le en zdravnik, sedaj jih je petnajst. Pa ni le to. Področje občine Negotino je doživelo velik vzpon na vseh področjih; tu je danes veliko gradbišč, na katerem so bili že doseženi veliki uspehi pri izboljšanju življenjskih razmer.

V občini, ki šteje okoli 20.000 prebivalcev, je več kot 6.000 delavcev. Velik razvojni korak je naredila industrija, ki je ni bilo pred vojno v teh krajih. Seveda pa je kmetijstvo še vedno osnovna dejavnost, pri čemer ima Zadržno industrijski kombinat Povardarje najpomembnejšo vlogo. Sicer pa, kot pravijo domačini: Negotino je treba videti, da bi lahko razumeli, kakšen razvoj je dosegla občina v povojnem obdobju.

Prvič med kopači črnega zlata

Tebi Karl, Mehmed, Jože, Salih, Franc, tebi RUDAR iskreno in iz vsega srca: SREČNO!

V jamo grem, mi je odzvanjalo v glavi, ko sem se nekega lepega jutra napotil proti Staremu jasku. Pomotoma seveda moral bi na Novoga, pa sem zgrešil. Bil sem pač prvič tam in tako sem se tudi ves čas obiska obnašal. Napako sem se skoraj pravočasno odkril, in se na dogovorjenem mestu javil z le nekajminutno zamudo.

Tesnobne radovednosti je bilo obilo. Tesnoba je bila poro-

Globoko pod zemljo je žeja zelo huda

pisane lažje in branje bolj primerno.

Novosti so se seveda vrstile ena za drugo. Napraviti se je bilo treba v rudarja, za en dan samo, le za nekaj uric, pa vendar. Takšni so predpisi in splošnosti jih je treba. Za vse vplajo in tudi za slučajne obiskovalce. Preobčleci se je bilo treba. Rudarsko obleko sem namestaval nataktni kar preko svoje, pa me je tovarišica s prijaznim

pisane lažje in branje bolj primerno.

Novosti so se seveda vrstile ena za drugo. Napraviti se je bilo treba v rudarja, za en dan samo, le za nekaj uric, pa vendar. Takšni so predpisi in splošnosti jih je treba. Za vse vplajo in tudi za slučajne obiskovalce. Preobčleci se je bilo treba. Rudarsko obleko sem namestaval nataktni kar preko svoje, pa me je tovarišica s prijaznim

Napisati bi moral reportažo, pa vem, da to zagotovo ne bo. Le bežen zapis o vtisih, ki jih je težko povezati v smiselno celoto. Še enkrat bi bilo treba stopiti v jamo, takrat bi bilo

no" vedenje, skoraj presenetilo. Gremo naprej.

Temni, prašni jaški, nekateri p razni, drugi polni raznih napejav, tirov in kmalu sem se na mestu samem prvič srečal s črnim zlatom, ki je na tekočem traku hitelo proti površju. Na hojo sem se kaj kmalu privadil in ni mi povzročala prehudih težav. Spremljevalec me je nezmotljivo vodil iz jaska v jasek, menjavala sta se toplota in hlad, borila sva se s preprihom in se včasih družno upirala v vrata, ki služijo sistemu prepračevanja. Na strah sem zaenkrat povsem pozabil. Vse kar sem videl je bilo zame novo in na kaj drugega niti nisem utegnil misliti. Jaški so se menjavali in prepletali na vse strani in takrat sem prvič bleknil neumnost. Ni mi bilo namreč jasno, zakaj jaške tako vzorno opremijo z obokli, ko jih izkoristijo. Raje sem vprašal, kot, da bi vztrajal v nevednosti, čeprav sem pravilni odgovor že sam stulil. Odgovor je bil seveda na dlani, vsi ti jaški na izkoriščanje šele čakajo, a le nujni sestavi del pripravde dela. Kako rudarji to počnejo, sem si kasneje tudi ogledal.

Tu in tam sva srečevala skupine rudarjev, zatopljene v svoje delo pri pripravi dela, „pravih“ rudarjev, po mojem nevednem pojmovanju seveda, pa od nikoder. Tu in tam sem šele zadnji hip ugledal rudarje, njihove svetilke pravzaprav, ki so žleli v poltemi in malicali. Preveč sem gledal naokrog in pazil s am nase, zato sem jih večino ma opazil zadnji hip, ali prepozno. Prepozno zato, ker sem nekajkrat pozabil na običajni in obvezni „Srečno“. Sele tu, globoko pod zemljo, mi je v zavesti v polni meri zažvela popolnost teh šestih črk, sestavljenih v besedico SREČNO. Na klasičnem čelu, kamor sva kmalu prispela, se posebej. Če koga kdaj nisem pozdravil, ali sem besedico zinil bolj sam zase in mimogrede, naj mi ne zameri.

Ne, da mu tega ne bi iz srca želeli, le preveč opravkov sem imel sam s sabo in z zvedavim opazovanjem okolja. Bolj ko sva se bližala čelu, z večjim nezaupanjem sem se oziral v strop, vse manj sem mu zaupal. Priznam, tu me je bilo resnično strah. Plazil sem se za spremljevalcem po premoju in med oporniki in pomirili — čeprav ne povsem — so me le rudarji, ki so se z nasmehom na ustih

Za danes smo končali delo

umikali, da sem se zrinil mimo. Zaradi tega sem tudi le delno razumel način njihovega dela. Sicer pa tega rudarjem zagotovo ni treba razlagati, kot meni od tu naprej ni bilo treba razlagati, zakaj imam čelado na glavi.

Verjetno še pod vtisom strahu na klasičnem čelu sem napravil naslednje neumnost. Ob tekočem traku sem se ustavlil ob rudarju in ga nagovoril. Povedal mi je, da se v jamo iz deha v dan vrača že dvajseto leto. Preživel je že nesrečo, ki je terjala invalidnost, zato je danes zaposlen na lažjem delovnem mestu. Vprašal sem ga seveda, če ga je bilo po njegovi nesreči, ali po kakšni drugi, kdajkoli strah. S spremljevalcem, ki je v jami že dalj časa, čeprav mu na prvi pogled tega ne bi nikoli prisodil, sta mi oba v en glas odgovorila, da rudarji tega ne poznajo. Morebitna nesreča te globoko prizadene, rešuješ in pomagaš kolikor moreš in se kasneje zopet vrneš v jamo, čeprav je seveda vrzel boleča, velika in nenadomestljiva.

Šla sva naprej in se ustavila še pri stroju za pripravo jaškov in na mehaniziranem čelu. Delo se mi tukaj ni zdelo tako strašno

Sele kasneje pri belem dnevu sem se zavedal, da je bilo vprašanje zares neumno in odveč. Če bi bilo koga strah, če bi torej neprestano mislil na to in delal v negotovosti, če ne bi poznal solidarnosti, če ne bi bil pripravljen tvegati svojega življenja, da bi rešil toariševega in se ne bi iz dneva v dan vračal v jamo, ne bi bil RUDAR.

Šla sva naprej in se ustavila še pri stroju za pripravo jaškov in na mehaniziranem čelu. Delo se mi tukaj ni zdelo tako strašno

umikali, da sem se zrinil mimo. Zaradi tega sem tudi le delno razumel način njihovega dela. Sicer pa tega rudarjem zagotovo ni treba razlagati, kot meni od tu naprej ni bilo treba razlagati, zakaj imam čelado na glavi.

Verjetno še pod vtisom strahu na klasičnem čelu sem napravil naslednje neumnost. Ob tekočem traku sem se ustavlil ob rudarju in ga nagovoril. Povedal mi je, da se v jamo iz deha v dan vrača že dvajseto leto. Preživel je že nesrečo, ki je terjala invalidnost, zato je danes zaposlen na lažjem delovnem mestu. Vprašal sem ga seveda, če ga je bilo po njegovi nesreči, ali po kakšni drugi, kdajkoli strah. S spremljevalcem, ki je v jami že dalj časa, čeprav mu na prvi pogled tega ne bi nikoli prisodil, sta mi oba v en glas odgovorila, da rudarji tega ne poznajo. Morebitna nesreča te globoko prizadene, rešuješ in pomagaš kolikor moreš in se kasneje zopet vrneš v jamo, čeprav je seveda vrzel boleča, velika in nenadomestljiva.

Šla sva naprej in se ustavila še pri stroju za pripravo jaškov in na mehaniziranem čelu. Delo se mi tukaj ni zdelo tako strašno

Šla sva naprej in se ustavila še pri stroju za pripravo jaškov in na mehaniziranem čelu. Delo se mi tukaj ni zdelo tako strašno

Šla sva naprej in se ustavila še pri stroju za pripravo jaškov in na mehaniziranem čelu. Delo se mi tukaj ni zdelo tako strašno

„Šiht“ je opravljen, odloži svetilko, plinsko masko, nato se v kopalnico in veselo domov.

Čimbolj posodobiti pridivanje premoga

Na REK Velenje — delovni organizaciji Rudnik lignita Velenje so zadovoljni v prvem polletju — Še vedno ni urejena cena premoga — V popolnem teku priprave za prestop na prelago

V teh dneh, ko se velenjski rudarji pripravljajo na praznovanje svojega stanovskega dne, smo obiskali delovno organizacijo Rudnik lignita Velenje z željo, da bi izvedeli, kako so zadovoljni z delom v šestih mesecih letos, kakšne težave jih pestijo, kako potekajo prizadevanje za posodobitev proizvodnje — skratka, kakšni so njihovi nadaljnji načrti. Takole je tekel pogovor:

Povedali so, da so z delom v prvem polletju letos kar zadovoljni. Pomembno je, da dobivajo letos premog plačan v dogovorjeni višini, tako da niso več v izgubi, da imajo tudi določen ostanek dohodka. Pa tudi proizvodnja je višja, kot so jo načrtovali na začetku leta. Predvidevajo, da bodo ob polletju nakopali za 50.000 ton lignita več, kot je predvideno v osnovnem letnem planu za prvo polletje.

Pred rudarje pa je postavljena zelo težka naloga, ko se morajo zavedati, da delujemo — tako pri ceni, kot potrošnji dodatnih investicij oziroma vlagaton premoga, katerega količina v razširitev proizvodnje. Slovenija prvotno dobila. To vprašanje se zlasti izstopa sne, vendar se to ni zati programu ureditve objektov v razširitev proizvodnje. Slovenija prvotno dobila. To vprašanje se zlasti izstopa sne, vendar se to ni zati programu ureditve objektov v razširitev proizvodnje. Slovenija prvotno dobila. To vprašanje se zlasti izstopa sne, vendar se to ni zati programu ureditve objektov v razširitev proizvodnje.

usmerja v to, težave imajo pri dobavah materiala, na drugi strani pa je potrebno zato ogromno sredstev, ki pa jih seveda nimajo toliko, kot bi jih potrebovali. Da pa je modernizacija potrebna, seveda ni treba osebje poudarjati, saj jo terja ne le težavost rudarskega poklica, ampak tudi pomanjkanje ljudi za to delo. Za letošnje leto so načrtovali, da bi 65 odstotkov proizvodnje pridobili na mehaniziranih čelih. Upajo, da bo ta odstotek ob koncu leta morda celo višji. V prihodnjem letu pa bi predvidoma že 80 odstotkov vsega premoga pridobili na sodoben način.

Na rudniku lignita Velenje so, kot je povedal predsednik Kolegijskega poslovnega organa Slavko Janežič v tem v tem času v polnem teku priprave za prestopitev sedanjih objektov, jaska Preloge. V izdelavi so že projekti, izvajajo pa tudi že jamska dela. Tako so naredili skoraj 100 metrov globok zračni jasek na področju TEŠ, prihodnji mesec bodo začeli delo na izvoznem jasku, delajo pa tudi že jamske hodnike v teh jaških. Poleg tega se pripravljajo na gradnjo objektov kot so delavnice, klasirnica itd. Predvidevajo, da bodo jasek Preloge dokončno preselili do konca leta 1982.

Foto: S. Vovk

Naš stan, rudarski stan

Trikrat vsak delavnik, že stolejte in več, si rudarji zaželeli vso srečo. „Srečno“, ko se odpravljajo v globino pod zemljo, in „Srečno“, ko se po napor-nem šihitu vračajo iz jam. „Srečno!“

Uro za uro prihajajo na p ovršje novi tisoči ton premoga. In dan za dnem je treba na delo v jamo. Potrebe po premogu so velike in treba je poprijeti za delo, naprečkrat tudi takrat, ko je sobota, večkrat tudi, če je nedelja.

Le malokdaj utihne globoko pod zemljo trušč eksplozij, vrtnih svetlov, transporterjev in odkopne mehanizacije. Le malokdaj si rudarji privoščijo praznik. Pa vendar.

Enkrat v 365 dneh na leto s i ti naši knapi, sicer smo jih navajeni videti v delovnih oblekah s čelado in jamsko svetilko ter zamazanih in prazenih obrazov, privoščijo praznik in počitek, kot se spodobi. Kar težko jih je prepoznati takrat, ko si nadenajo praznična rudarska oblačila.

In ta dan je pri nas 3. julij.

Letos bodo stanovski praznik praznili slovenski rudarji že sedemindvajsetič. Praznovanje bo, kot vselej doslej, prisrčno in nadvse slovesno. Tako, kot se za rudarje, te klene in neustrasne može in fante, spodobi.

Središče Saleške doline, bo znova vse praznično, v zastavah ter cvetju in zelenju, pričakalo letošnji rudarski praznik — 3. julij.

Streli iz možnarjev in budnice godb na pihala bodo praznično razpoloženje kaj kmalu prenesli na ulice najmlajšega slovenskega mesta. Bo praznik vseh in vsakogar.

Potem, ko bo po ulicah krenil že tradicionalni praznični sprevod, v katerem bo tudi več sto rudarjev v svečanih uniformah, se bodo rudarji skupaj z gosti in člani družin zbrali na kotalkališču v velenjskem parku. Za velenjske rudarje bo napočil najbolj svečan trenutek v letu dni.

3. julija pohitijo spominiti rudarjev nazaj, na leta, ko so se morali prvi v vrstah borcev za pravice delavskega razreda in množičnih stavkarjev boriti tudi za pravico do dela.

Tako, kot so bili rudarji pred desetletji prvi v vrstah borcev za pravice delavskega razreda in množičnih stavkarjev, so zdaj prvi v vrstah borcev za samoupravljanje, za samopravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje, za stabilizacijo. Zavedajo se, da bo njihov delež v teh prizadevanjih še posebej velik, če bo njihovo delo veliko — velika proizvodnja, visoka produktivnost, nizki proizvodni stroški in visoka novoustvarjena vrednost.

Velenjski rudarji se zavedajo, da bodo lahko kot samoupravljalci uresničili vse naloge, če si bodo pridobili potrebno strokovno in družbenopolitično znanje ter razgledanost. Posebno pozornost pa zlasti še namenijo vzgoji in izobraževanju vseh tistih, ki šele stopajo v vrste rudarjev. In ker prvi koraki pri vstopu v življenje niso kar tako, skušajo ru-

darji ta dogodek kar najbolj slovesno obeležiti.

Kljub novim odkopnim metodam, novi mehanizaciji i n vse večjemu uvajanju mehaniziranih odkopnih čel je rudar še vedno najpomembnejši dejavnik pri pridobivanju premoga globoko pod zemljo. Tudi v Saleški dolini. S pospešeno modernizacijo in avtomatizacijo proizvodnje postaja delo rudarjev vse pomembnejše. Ne gre zdati nič več samo za rudarje — kopače oziroma za rudarje — vozače, pač pa tudi za rudarje — elektrike in rudarje — ključavničarje itd.

Tradicionalnih rudarskih opravil, takih, kot smo jih videli v jami pred dvajsetimi leti, tudi v jami velenjskega premogovnika ni več. Prizadevajo si vseskozi, da bi izredno naporno delo v jami, 400 metrov globoko pod zemljo, kar najbolj omejili. Z uvajanjem novih odkopnih metod, novo mehanizacijo i mehaniziranimi čeli so najtežja rudarska dela opravili. Je pa zdaj delo rudarjev strokovno bolj zahtevno, intenzivno, pa zlasti tudi zato, ker se nenehno zvišujejo tako rudniški kot odkopni stroški in visoka novoustvarjena vrednost.

Vse dni v tednu, od ponedeljka do sobote.

Se bodo rudarji kopali globoko pod zemljo, prepricani, da se jim bodo vsako leto znova pridružili tudi mlajši tovariši, ki se bodo odločili, da tretjino dneva, vsak teden od ponedeljka do sobote, preživijo bliskovito pod zemljo. V borbi za nove t one premoga, za večji odkopni in rudniški učinek, za čvrstejšo samopravo odnose.

„Srečno!“, naši rudarji! M.L.

Rudarji ne lovijo zadnjih minut, ko je treba na delo. Po stari knapovski navadi pred odhodom v jamo pokadijo še kakšno cigareto ali pa ta čakajoči čas izkoristijo za vesel pomenik, kot kaže posnetek.

Foto: S. Vovk

Naše uredništvo na obisku v krajevni skupnosti Staro Velenje

Staro Velenje, nekdanja Nova vas, je prvič omenjeno kot trg 1374. leta. Tržni prostor ima še sedaj obliko pravokotnika, včasih pa je bilo to glavno križišče cest iz celjske kotline v Šaleško dolino in slovenjgraško kotlino. Tržani so se večinoma ukvarjali z obrtjo in trgovino. Nekateri pa so bogateli s prodajo lesa, hmelja in sadja. Zanimivo je, da je bila skoraj vsaka druga hiša tudi gostilna.

Danes je Staro Velenje obdržalo prvobitno podobo, žal pa se ni razvijalo sorazmerno z novim Velenjem. To zaostajanje pa je bila tudi tema našega pogovora, ki smo ga pred dnevi pripravili v tej krajevni skupnosti. V pogovoru so sodelovali: predsednik skupščine krajevne skupnosti Vinko Požek, predsednik sveta krajevne skupnosti Miro Hudovmik, predsednik krajevne konference SZDL Friderik Camlek, načelnik narodne zaščite Cveto Rihter, predsednik odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito Tone Javornik, tajnica krajevne skupnosti Jožica Pavlovič, član sveta krajevne skupnosti Jakob Meh in strokovni sodelavec komisije za komunalna vprašanja Rudi Hudovmik.

SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST

Krajevna skupnost Staro Velenje je razdeljena na tri zaselke: Ljubljanska cesta, Celjska

cesta s Trebušami in Partizanska cesta. V njej živi 1.228 krajanov, od tega jih je 543 zaposlenih. Najvišji samoupravni organ v krajevni skupnosti skupščina krajevne skupnosti, ki jo sestavlja 26 delegatov, zadane naloge pa neposredno uresničuje svet krajevne skup-

Cveto Rihter

nosti, ki ima 9 članov. V krajevni konferenci socialistične zveze delovnih ljudi je 26 delegatov, predsedstvo pa je tričlansko. Pri skupščini krajevne skupnosti deluje več komisij, in sicer komisija za komunalne zadeve in varstvo okolja, za socialna vprašanja, svet potrošnikov in poravnalni svet.

Imajo tudi delegacijo za skupščino krajevne skupnosti ter tri splošne delegacije za samoupravne interesne skupno-

sti. Vendar pa so naši sogovorniki poudarili, da z delom delegacij nikakor ne morejo biti zadovoljni. Še posebej problematično je delo delegacije za zbor krajevnih skupnosti skupščine občine Velenje. Mnogokrat se dogaja, da seje te delegacije niso sklepčne, delegati pa gradiva predhodno ne obdelajo. Naši sogovorniki so mnenja, da so njihovi delegati zaradi tega, ker v zadnjem času v krajevni skupnosti, kljub mnogim prizadevanjem, niso uspeli ničesar doseči. Krajevna skupnost je kljub temu, da leži v neposredni bližini centra, od njega močno odrezana. Prav tako pa menijo, da so odrezani tudi od družbenopolitičnih organizacij in še posebej od samoupravnih interesnih skupnosti. Predstavniki teh se ne oglašajo v krajevni skupnosti, kjer bi se neposredno seznanili s težavami in željami krajanov.

Zelo žalostno je tudi, so poudarjali naši sogovorniki, da se celotno vodstvo krajevne skupnosti ter tudi družbenopolitične organizacije ubadajo predvsem z reševanjem komunalnih problemov, čeprav bi morali reševati še mnoge druge naloge. Žal pa ne uspe rešiti niti komunalnih problemov. Tako izgubljajo zaupanje krajanov, ki postajajo pasivni. Če človek nekajkrat poizkuša, pa ne uspe, pač odneha.

V zadnjih letih pa so v tej krajevni skupnosti vendarle tudi mnogo naredili. Prelomnica je

Lepšo podobo

bilo leto 1974, ko so se lotili urejanja mnogih vprašanj. Mnogo pozornosti so posvetili celotni komunalni ureditvi krajevne skupnosti. V kraju je bila asfaltirana samo glavna cesta, drugače pa niso imeli praktično nič urejenega. Prav zaradi tega je bila naloga, s katero so pričeli, izredno težka. Zgradili so primami vod kanalizacije, asfaltirali cesto v Trebušah in krogotok na Ljubljanski cesti. Vse so delali udarniško. Krajsani so se akcij množično udeleževali in opravili preko 1.300 udarniških ur. V tem času je bil urejen tudi vodovod v Trebušah. Tega so krajsani gradili s petdeset odstotno lastno udeležbo. Za vse to pa so seveda najeli tudi precej kreditov, kar jim je onemogočilo, da bi z delom tako skokovito nadaljevali tudi 1975. leta. V tem času so krajsani sami z lastnimi sredstvi uredili sekundarne vode kanalizacije. V letih 1976 – 1977 jim je uspelo urediti Celjsko in Partizansko cesto. Pomembno delovno zmago pa so beležili tudi lansko leto. Uresničila se jim je dolgoletna želja. V eni izmed starih hiš v Staro Velenju so si uredili sodobne prostore krajevne skupnosti. V njih se sedaj sestajajo samoupravni organi krajevne skupnosti, družbeno

Tone Javornik

stava, s katerimi razpolagajo, so takoj na začetku našega razgovora poudarili. Mnogo več kot denarja pa je problemov, ki jih morajo reševati sami, kljub temu, da bi jih morali drugi. „Vzemimo kar primer ceste, ki vodi skozi naš kraj,“ so pripovedovali. „Ni potrebno poudarjati v kako slabem stanju je. Mnogi turisti, ki se tukaj ustavljajo, ne morejo verjeti, da je v neposredni bližini Velenja tako neurejen kraj. Krajsani smo že mnogokrat ukrepali. Spomladi, ko je komunalni center „krpal“ luknje po velenjskih cestah, smo upali, da bodo zašli tudi v Staro Velenje. Žal pa se to ni zgodilo. Na križišču Foitove in Celjske in Partizanske so se obmili. Ukrepali smo pri občinskih organih, pa so nam pojasnili, da je to republiška cesta in jo torej mora vzdrževati republiška skupnost za ceste. Posredovali smo tudi tam. Tam pa so nam pojasnili, da je cesta republiškega značaja samo do table z napisom mesta. Torej ta

Miro Hudovmik

politične organizacije in društva. Prostori so izredno lepo urejeni in s tem so krajsani dokazali, kako bi se lahko sodobno uredilo celotno področje njihove krajevne skupnosti, seveda, če bi bilo za to več poslušala celotne skupnosti. Poleg tega pa so v lanskem letu dokončali tudi primami vod kanalizacije na Ljubljanski cesti.

ZAPOSTAVLJENI OB HITRO RAZVIJAJOČEM VELENJU

Krajsani pa so se vključevali tudi v mnoge druge akcije. Ko je bil potres na Kozjanskem in smo se Velenjčani odločili, da postavimo šolo v Zibelki, so krajsani udarniško delali, opravili so preko štiri tisoč udarniških ur, pri Hudovmiku ostrešje za šolo itd.

Uspehi, ki so jih v zadnjih nekaj letih dosegli, prav gotovo niso majhni, vendar pa krajsani z njimi niso in ne morejo biti zadovoljni. Odprta so ostala še nekatera najpomembnejša vprašanja. Najbolj boleče pa je, da se čutijo ob hitro razvijajočem novem Velenju zapostavljene. Njihove želje in potrebe ostajajo neizpolnjene. Problemi, ki niso samo njihovi, ostajajo njihovi lastni problemi, ki pa jih sami v nobenem primeru ne morejo reševati, saj nimajo zato na voljo finančnih sredstev.

Staro Velenje je mestna krajevna skupnost. Tako se njihova sredstva samoprispjevka delijo v razmerju 30 : 70. Krajevna skupnost dobi mesečno na ziro račun tako le okoli dva stara milijona in pol. To pa so tudi praktično vsa finančna sred-

promet zapli. To pravico imamo. In če se ne bo spremenilo, bomo to primorani narediti. Mnogo težav je prahom, ki se dviga. V neposredni bližini je trgovina z živili pa pekarna.”

Cesta je utrpela precejšnjo škodo lansko leto, ko je bila cesta proti Celju v gradnji in bil tu preko obvoz. Vendar te škode ni nihče poravnal, ceste pa tudi ne popravi. Ta slaba cesta pa povzroča množico nejevolje med krajsani, pa mnogo nezaupanja do vodilnih, jim ne uspe rešiti tega problema. Le-teh pa imajo še mnogo več, od tega največ komunalnih.

Vinko Požek

Krajevna skupnost Staro Velenje je bila iniciator, da predložijo problem Starega Velenja širši družbeni skupnosti. Organizirani so bili mnogi stanki, na katerih so sodelovali predstavniki vodstva občinske skupščine, vendar je ostala samo pri tem. Staro velenjčani želijo, da bi njihov kraj pon-

Parkirišče Komunalnega centra povzroča krajanom velike težave

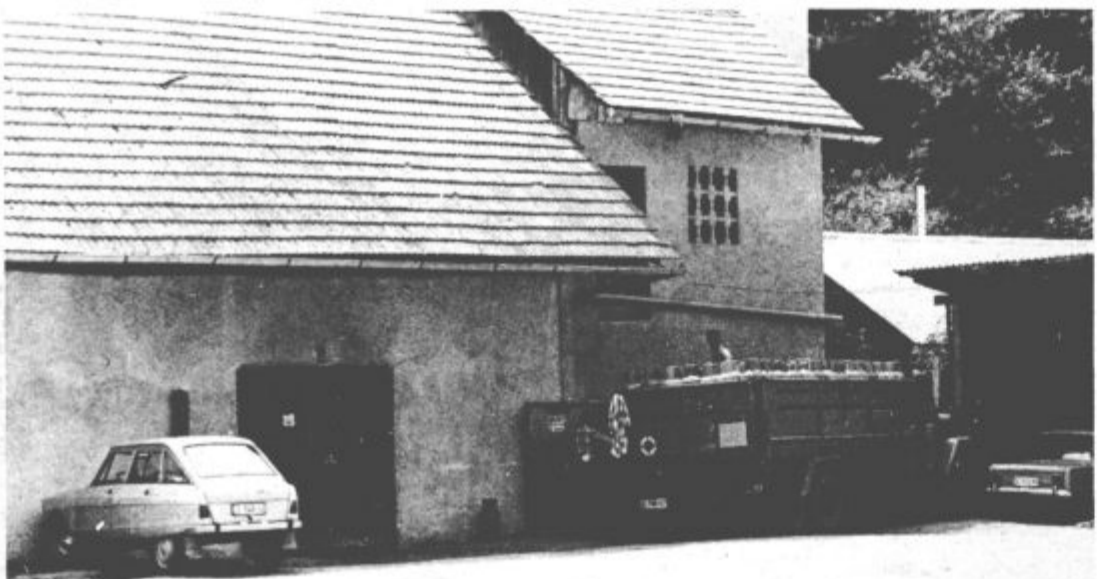
del ceste ni od nikogar, nikogar nič ne briga, kakšna je. Pa bo tako, če bomo to cesto za

Jožica Pavlovič

no dobil podobo, ki jo je imel pred leti. Tu je bilo mnogo lokalov, gostinskih objektov, je bilo mnogo ljudi. Danes pa tu mnogo starih zanemarjenih hiš, ki jih nihče ne vzdržuje, so v takšnem stanju, da mora biti sram, da stoje v občini. Žal pa samo zapirajo oči in v Staro Velenje raje stopimo. Tako ga ne vidimo nam ga ni potrebno reševati. Krajsane puščamo same, z njihovimi problemi in željami. Njihova dolgoletna želja, da bi do urbanističnega načrta krajevne skupnosti, se še vedno ne izpolnila, niti ni izgledov, da se. Sami urbanističnega načrta ne morejo financirati.

Veseli so bili, ko se je pred leti precej razpravljalo o adapt-

Stalna nevarnost – neprimerno skladišče plina

**turistični
kažipot**

Turist

gostinsko turistično podjetje
63330 Mozirje
tel.(phone) 830-022
uprava Nazarje 830-911

Vsem obiskovalcem Gornje Savinjske doline priporočamo obisk naslednjih poslovnih enot:
Hotel Turist Mozirje, Slaščičarna Mozirje, Bife pod lipo Mozirje, Gostilna Savinja Nazarje, Gostilna Dren Rečica, Hotel Planinka Ljubno, Gostilna Kmet Luče in Gostilna Rinka Solčava.

Cenjene občane in poslovne partnerje obveščamo, da od 1. 7. 1979 dalje poslujejo v okviru nove enovite delovne organizacije

GOSTINSTVO VELENJE

naslednje poslovne enote:

Hotel Paka Velenje
Pod gradom Velenje
Kajuhov dom Šoštanj in

Rekreacijski center v sestavi DO KOC Velenje (po izločitvi)

Priporočamo se za obisk!

DO GOSPODINSTVO, p. o.
Rudarska 1
VELENJE

**GOSTIŠČE
"PRI VIDI"
V ZAVODNJAH VABI!**

Pripravljamo zaključne sindikalne zakuske, svatbe, nedeljske menije in ala-kart večerje.

Delovna organizacija za prenos in distribucijo toplotne energije

"TOPLOVOD" VELENJE

OBVEŠČA SVOJE POTROŠNIKE TOPLE VODE, da zaradi rednega letnega remonta na toplovodnih napravah ne bo tople vode v soboto, 30. junija ter v nedeljo in ponedeljek, to je 1. in 2. julija 1979.

RAZVOJ IN DELOVANJE KOMUNISTIČNE ORGANIZACIJE V ŠALEŠKI DOLINI

Komunistična organizacija in njene akcije od 1931 do 1941

Piše: Dr. MILAN ŽEVART

V obnovljenem komunističnem gibanju po letu 1935 so glavno vlogo imeli novi, mlajši ljudje. V Šoštanju so bili zelo aktivni komunisti in skojevci iz študentskih in dijaških vrst, ki pa so potegnili precej delavske mladine. Šaleške partijske celice so v letih pred vojno vključevale delavce, namesčence, obrtnike in študente. Na osnovi virov, ki so na voljo, ni mogoče natančneje ugotoviti obsega vpliva komunistov na delavce, ki jih je bilo v Šaleški dolini veliko. Ugotovimo pa lahko, da v Woschnaggovi tovami komunisti po letu 1936 niso imeli vpliva in da med delavci te tovarne ni bilo komunistov. Glede na članstvo je imela partija skromne pozicije tudi na velenjskem rudniku. Med jamskimi delavci slab dva aktivna sodelavca komunistov, s katerima je bil do svoje smrti povezan Janko Ulih. Že omenjena trditve škalskega župnika M. Weissa iz leta 1939, da je delavstvo na rudniku komunistično usmerjeno, je močno posplošena. Kljub slabemu položaju rudarjev in delavcev v Woschnaggovi tovami ter drugih delavcev v podjetjih Šaleške doline po letu 1935 ni bilo večjih mezdniških gibanj, ni bilo stavk. V času partijskih sestankov in konferenc spomladi 1940 je bilo ugotovljeno, da ima šaleška partijska organizacija slab socialni sestav in majhen vpliv med kmečkim prebivalstvom. Vendar je treba poudariti, da je bila šaleška partijska organizacija pred napadom na Jugoslavijo trdna in disciplinirana ter da je z raznimi akcijami hitro reagirala na širša in lokalna politična dogajanja. Predvsem pa je pomembno, da so iz vrst te organizacije izšli organizatorji vstaje v Šaleški dolini.

Obdobje priprav za vstajo od aprila do 7. julija 1941

Komunistična partija Slovenije je že pred napadom na Jugoslavijo pozvala svoje člane in simpatizerje, naj se, če so dobili poziv, takoj odpravijo k svojim vojaškim enotam, drugi pa naj, če bo potrebno, odidejo v vojsko kot prostovoljci. Dne 6. aprila 1941 je CK KPS u kazal komunistom, naj kot prostovoljci odidejo v vojsko.

Dne 5. aprila 1941 je bil v Šoštanju sestanek komunistov in narodno zavednih mladincev, ki so ga organizirali komunisti in skojevci. Na sestanku so se dogovorili, da bodo preprečevali sabotažno dejavnost petokolonašev; v ta namen so skušali na šoštanski orožniški postaji dobiti nekaj orožja, kar pa jim ni uspelo. Potem ko se je zvedelo za napad na Jugoslavijo, so se mladinci znova sestali in ustanovili prostovoljski odred. Po izjavah nekaterih prostovoljcev iz aprila 1941, naj bi bil sestanek, na katerem je govoril tudi Karel Destovnik, 6. aprila dopoldne. Na sestanku so sklenili, da se bodo prostovoljci zbrali ob dveh popoldne. Ob določeni uri se je zbralo okoli deset prostovoljcev iz Šoštanja. Prostovoljno sta se prijavi za vojsko tudi dve dekleti. Vodstvo šoštanske prostovoljske skupine je prevzel Blaž Roeck. Priključiti bi se morali tudi prostovoljci iz Pesja, a teh ni bilo na zbirno mesto. O kaki drugi skupini šaleških prostovoljcev zunaj Šoštanja ni podatkov, pač pa je kot prostovoljec odšel v vojsko Vlado Valenčak iz Velenja, in sicer z Jožetom Druškovičem iz Slovenjega Gradca.

Šoštanski prostovoljci, oboroženi z dvema pištolama, so krenili prek Lokovice in Št. Andraža proti Savinjski dolini. Na večer so prispeli do Št. Pavla pri Preboldu, kjer so od orožnikov dobili puške. Na poti proti Trbovljam so svojo oborožitev še izpopolnili. Ko je šoštanska skupina prispela do Trbovelj, se je Roeck povezal s trboveljsko partijsko organizacijo, ki je tedaj sklenila, da se bodo kompromitirani komunisti umaknili na Sv. Planino in se tako izognili morebitni aretaciji. Tudi šoštanski prostovoljci so krenili na sv. Planino, kjer so se povezali s trboveljskimi komunisti. Na Sv. Planino je prišel še Slavko Šlander, ki se je po seji centralnega

komiteja KPS pri Trebnjem podal v Zasavske revirje. Po Šlandrovem prihodu je bilo sklenjeno, da se bodo Šoštanjčani vrnili domov in da naj zakopljejo svoje orožje. Večino orožja so potem šoštanski prostovoljci zakopali v gozdu nad planinsko kočjo na Sv. Planini in nato krenili na Mrzlico, kjer so se nastanili v neobljudeni gozdarski koči ter pričeli iskati zveze in vesti o položaju v Šoštanju. Z Mrzlice so trije člani skupine odšli v Šoštanj, da bi poizvedeli, če grozi prostovoljcem po njihovi vrnitvi domov aretacija. Eden od oglednikov, Fortunat Demol, se je vrnil na Mrzlico in na osnovi njegovega poročila so preostali prostovoljci sklenili, da se ne bodo vrnili v Šoštanj. Razdeljeni na manjše skupine, so nameravali politično delovati na območju Savinjske doline in Šaleške doline ter se pripravljati na sabotažne akcije. Ti načrti prostovoljcev niso bili uresničeni. Na Mrzlico je prišla nemška patrolja in prostovoljci so se razbežali. Na begu se je pri padcu prek skale poškodoval Karel Destovnik, ki ga je nato nekaj prostovoljcev spravilo v Metleče pri Šoštanju, kjer ga je zdravil šoštanski zdravnik dr. Stane Medic. Iz Metleč so nato Kajuha spravili na njegov dom, kjer so ga Nemci 28. aprila 1941 aretirali, ga odpeljali v Šmartno pri Slovenjem Gradcu in ga nato izpustili. Vodja šoštanske prostovoljske skupine Roeck je ostal v ilegali, drugi pa so se vrnili domov. Večina prostovoljcev se je vrnila v Šoštanj okoli 13. aprila 1941, nekateri pa že prej. Z orožjem, ki so ga zakopali na Sv. Planini, so se oborožili revirski prvoborci.

Emil Cesar je v svoji monografiji o Karlu Destovniku Kajuhu ocenil šoštansko prostovoljno skupino. Po njegovem mnenju je imela vse pogoje, da bi se razvila v samostojno vojaško enoto in da bi se s prihodom izkušenega vojaškega kadra razvila v aktivno udarno jedro, ki bi pozneje odigralo pomembno vlogo „pri formiranju narodnoosvobodilnega odpora tako v Revirjih kot v zgornjem in spodnjem delu Savinjske doline“. Svoj opis šoštanske prostovoljske skupine Cesar zaključuje s trditvijo: „Po vsem, kar vemo, je bila skupina med prvimi organiziranimi skupinami v Sloveniji, ki je pod vplivom partijskih direktiv preraščala iz prostovoljskega odreda v partizansko enoto, za kar se je pripravljala z vso resnostjo.“

Po našem mnenju značaj in delovanje šoštanske prostovoljne skupine ne daje osnove za tako oceno. Delno gre samo za predvidevanja. Res pa je, da je vodja skupine Blaž Roeck postal eden od organizatorjev vstaje na slovenskem Štajerskem in da so nekateri člani skupine 1941 pričeli delovati v osvobodilnem gibanju ter da so šaleški prostovoljci prispevali k oborožitvi Revirske čete. V šaleško partizansko skupino pa se 1941. leta ni vključil nihče od članov šoštanske prostovoljske skupine.

Slavko Šlander je šoštansko prostovoljsko skupino oziroma njenega vodjo RoECKa seznanil s sklepi seje članov CK KPS v Trebnjem, ki so predstavljali začetek priprav za boj proti okupatorjem. Nimamo pa podatkov, v kakšni meri so bili s temi sklepi seznanjeni po vrnitvi prostovoljcev šaleški komunisti. V virih, ki so na voljo, ni najti neposredne zveze med vrnitvijo prostovoljcev in med začetkom priprav za upor v Šaleški dolini, kljub temu, da se je RoECK po umiku z Mrzlice pred odhodom v Maribor nekaj časa zadrževal na šoštanskem območju.

Po zlomu stare Jugoslavije je bilo delo mestnega komiteja KPS Šoštanj zaradi novega položaja in aretacij, ki so jih pričeli izvajati Nemci, zelo otežkočeno. Nemci so aretirali in izgnali sekretarko komiteja Olgo Vrabič in njenega brata Janka, ki je bil član komiteja. Član komiteja Fedor Kovačič in njegova žena Darinka, ki je vodila sekcijo Ljudske pomoči, sta se umaknili v Ljubljano. Nemci so aretirali in odpeljali v taborišče Šmartno pri Slovenjem Gradcu člana komiteja Alojza Stropnika, a so ga potem izpustili. Aretiran in izgnan je bil tudi Rudi Koren iz Šoštanja, ki je bil član okrožnega komiteja KPS Celje. Tako je po prevratu od članov mestnega komiteja KPS Šoštanj ostal v Šaleški dolini le Franc Skornšek, delavec iz Gaberka. Po prevratu je zapustilo Šaleško dolino še nekaj komunistov in skojevcev; med njimi eden najaktivnejših šoštanskih skojevcev Jože Novak. (SE NADALJUJE)

Piše: Milan Zrinski

Riše: Jelko Peternej

VELIKA POLOMIJA

25. „Nili kaj, v redu je!“, je odgovoril fant. „Delati je pač treba“. Nko se je med pogovorom kaj hitro sprostil. Minil ga je občutek nege pred neznančema. Ko sta ga začela spraševati, zakaj je el v tujino, kje in kaj dela, koliko zasluži in kaj namerava z arjem, ga je minila celo želja, da bi vprašal, zakaj se toliko imata znanj. Posebej se Apis je bil preveč očetovski v vedenju do aka.

26. Tolazila ste ga, da se bo sčasoma že znašel in mu zatrejala, da bosta onadva poskrbela, da bo prišel do lažjega dela in boljšega zaslužka. „Saj smo vendar rojaki. Drug drugemu moramo pomagati“. Stanko je dal novima znančema naslov, da bi ga poiskala, ko bosta kaj primernega našla zanj. Prvo srečanje so potrdili z izdatno večerjo, med katero ni manjkalo niti šampanjca...

27. Večerjo sta, razumljivo, plačala Stankova znanca. Pri plačevanju se nista posebno trudila, da bi skrila polni denarnici. Tovariška skrb je njuno ceno v Stankovih očeh še dvignila, da so se mu potem, ko so zvrnili že tretjo steklenico šampanjca, od ganjenosti udle solze po licih. Prepričan je bil, da so se tudi starejšemu znancu orosile oči, ko je ob koncu večerje nazdravil novemu prijateljstvu.

Bogdan Makovšek drugi v državi

Mladi tekmovalac velenjskega atletskega kluba Velenje Bogdan Makovšek je junak nedeljskega državnega prvenstva v teku na 20 km za člane. Čeprav bo šele konec prihodnjega meseca star 17 let, se je nadvse uspešno kosal z ostalimi jugoslovanskimi tekmovalci, ki imajo za sabo že dolgoletne izkušnje in ogromno prehojenih kilometrov ter prišel na cilj kot drugi. Boljši od njega je bil, le državni prvak med člani Vinko Galušič član Atletskega kluba Tuzla, s časom 1: 32, 49, 8, Bogdan pa je dosegel čas 1: 38, 35, 2.

Kljub temu, da to tekmovalce atlete zelo utruja, je Bogdanov obraz po prihodu skozi ciljno ravnino žarel od veselja.

„Zelo sem vesel,“ je dejal, „saj tako visoke uvrstitve nisem pričakoval. V prvem delu sem tekel nekoliko rezervirano, saj je bil zelo oster tempo. Na polovici proge sem bil peti, nato pa sem prešel tri tekmovalce in precej časa potem tekel skupaj z Lazom Pečičem iz AK Proleter, vendar sem tudi njemu približno zadnjih petsto metrov ušel in priteknel kot drugi na cilj.“

Osvojitev drugega mesta v članski konkurenci je seveda za tega mladega velenjskega atleta, ki je letos končal drugi letnik gimnazije, doslej največji uspeh. Bogdan pa se lahko pohvali, da je v zadnjem času dosegel še nekaj lepših dosežkov. Tako je bil na nedavnem atletskega tekmovanju za pokal Jugoslavije tretji za člane tretji v hoji na 20 km (takrat je dosegel čas 1: 49, 07), v sredo 20. junija pa je na tekmovanju v Romuniji dosegel državni rekord v hoji na 10 km za mlajše mladince (48: 52, 8).

Bogdan Makovšek na cilju

Vsekakor izredno lepi uspehi, za katere je nedvomno zaslužen tudi njegov trener Valter Štajner.

V hoji na 20 km se je na prvenstvu v Velenju zelo dobro uvrstil tudi drugi velenjsčan Slobodan Dragoljevič, ki je s časom 1: 43, 47 osvojil sedmo mesto. Tudi Dragoljevič, ki je po prihodu na cilj povedal, da hojo trenira šele dobro leto, je bil zelo vesel tega uspeha, saj je približno za osem sekund izboljšal svoj dosednji čas. Slobodan Dragoljevič je star 19 let, letos pa je končal drugi letnik rudarske tehnične šole. Vsporedno s hojo je bil velenjski

atletski klub tudi organizator državnega prvenstva v maratonu (42, 195 km). V tej izredno težki disciplini je zmagal Numan Ukič (Kladivar) z rezultatom 2: 42, 43 pred Radom Jovanovičem (AK 21. maj) 2: 30, 42.

Tekmovalca v hoji se je udeležilo 18 atletov, v maratonu pa 25. Pokrovitelj tekmovanja, ki ga je atletskega klub Velenje organiziral v počastitev 3. julija, dneva rudarjev, je bil REK Velenje, delovna organizacija Rudnik lignita Velenje. Najboljši v obeh disciplinah so od pokrovitelja prejeli lepa spominska darila.

**gorenje
gorenje
gorenje
gorenje
gorenje
gorenje
gorenje**

Vsem velenjskim rudarjem in delavcem REK Velenje, ter borcem in aktivistom NOV pristrčno čestitamo za rudarski praznik — 3. julij ter dan borca — 4. julij!

Posebej pristrčno pozdravljamo udeležence 13. srečanja borcev NOV in mladine Jugoslavije v Velenju.

POKAL VELENJA JAVORSKU

Karate klub Gorenje-Velenje je organiziral preteklo soboto v Rdeči dvorani v Velenju 5. tradicionalni turnir slovenskih mojstrov karateja za pokal Velenja. Nastopilo je petnajst tekmovalcev iz osmih slovenskih klubov, med njimi so bili najštevilčnejši domačini. Lep pokal Velenja je osvojil Ljubo Javoršek iz Maribora, ki je v finalu premagal svojega klubskega sotovarisa Sikilija. Tretje in četrto mesto pa sta si delila Smailović Velenje in Starivuković Emona Ljubljana. Do mačin Smailović je pokazal zelo lepo borbo proti Stuparju iz Kopra, katerega je zanesljivo premagal, nič slabši ni bil v boju s Starivukovičem, vendar so ga sodniki oškodovali. Na petem turnirju v Velenju tekmovalci niso pokazali najboljših borb, videli smo tudi dve lažji poškodbi, nekaj strelalcev pa je bilo tudi nezadovoljnih s sojenjem, saj so sodniki odšli zelo neizenačeno.

Vsi tekmovalci so iz rok predsednika domačega kluba dr. Petra Jovška prejeli plakete in spominska darila pokrovitelja TGO

STRELJANJE

Velenjski strelci so bili zelo uspešni na republiškem tekmovanju, ki bilo v nedeljo v Ljubljani. Osvojili so 1. mesto v ekipni konkurenci članov v streljanju 3 x 40 strelcev s 204 krogi. Za ekipo so streljali: 2. Bogdan Slanšek 1051, 3. Hinko Petek 1034, 4. Drago Safarič 1033, 5. Dušan Perkač 986 krogov. V streljanju 3 x 20 strelcev je ekipa kroža zasedla drugo mesto s 2021 krogi (Perkač 480, Safarič 490, Slanšek 540, Petek 511 krogov). V streljanju olimpijski meč (to je 60 strelcev v ležečem položaju) so osvojili 3. mesto (Petek 579, Slanšek 59, Safarič 560, Perkač 527 krogov). V tej disciplini si je Hinko Petek s 579 krogi zagotovil udeležbo za državno prvenstvo (norma 75 krogov).

V konkurenci mladincev v streljanju z MK standardno puško 3 x 3 so osvojili 2. mesto s 1569 krogi. Posamezni konkurenci je bil Bogdan Slanšek drugi s 540 krogi, 3. Hinko Petek 529 krogov, Krk je streljal 500 krogov. V disciplini 3 strelcev (leže) ekipno: 3. Mrož 537 krogov. V tej disciplini si je Bogdan Slanšek s 575 krogi in 4. mestom zagotovil udeležbo na državnem prvenstvu, ki bo naslednje delo v Sarajevu. Ostala člana ekipe pa sta nastreljala Petek 557, Perkač 509 krogov. Vsekakor lep uspeh velenjskih strelcev, še zlasti ker imajo strelišča za MK puško.

Smailović in Stupar med borbo.

Uspešen zaključek

Minulo nedeljo se je končalo prvenstvo v slovenskih nogometnih ligah. Nogometna selekcija iz Smartnega je tudi v zadnjem srečanju dosegla poln izkupiček in tako osvojila 1. mesto v vzhodni skupini SNL. Smartnani so se od svojih navijačev poslovili z zmago nad celjskim Kladivarjem z rezultatom 2:1/0:1/ in sezono zaključili s točko prednosti pred Dravo iz Ptuja. Čeprav so zlasti domači nogometaši že v prvem delu imeli nekaj zrelih priložnosti za zadetek, so gostje prvi zatresli mrežo le nekaj sekund pred odmorom. V nadaljevanju so Smartnani zaigrali mnogo nevarneje in v 60. minuti rezultat izenačili, ko je po pred-

ložku Nežmaha z desne strani Meh lepo zaključil akcijo. Le deset minut kasneje pa so igralci Smartnega dosegli še drugi zadetek. Po gneči v kazenskem prostoru se je žoga odbila do Kopusarja, ki je z močnim strelom s kakih osemnajstih metrov premagal gostujočega vratarja. V zadnjih minutah bi se mreži obeh ekip še lahko zatresli, vendar pa napadalci niso znali izkoristiti nekaj lepih priložnosti in rezultat je do konca ostal nespremenjen. SMARTNO: P. Podgoršek, Kralj, Krajnc, A. Podgoršek, Nežman, Frančič, Deželjak, Kregar (Petek), Kopusar, Meh, Golob (Matko).

J. K.

„NAS ČAS“, glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva, izdaja Center za informiranje, propagando in založništvo Velenje, Velenje, Foitova 10, p. o.

„NAS ČAS“ je bil ustanovljen 1. maja 1965; do 1. januarja 1973 je izhajal kot štirinajstdnevnik „SALEŠKI RUDAR“, kot tednik pa izhaja „NAS ČAS“ od 1. januarja 1973 naprej.

Uredništvo: Marijan Lipovšek (direktor in glavni urednik), Stane Vovk (odgovorni urednik), Jože Krajnc, Janez Plesnik, Mira Tamše, Boris Zakošek ter Niko Kupec in Dušan Lazar (tehnična urednika).

Izhaja ob petkih — Uredništvo in uprava 63320 Velenje, Foitova 10; poštni predal 89, telefon (063) 850-087 — Brzojavni naslov: Informativni center Velenje.

Cena posameznega izvoda 4 dinarje, letna naročnina 180 dinarjev (za inozemstvo 360 dinarjev).

Ziro račun pri SDK, podružnici Velenje 52800-603-38482. Grafična priprava ČZP „Dolenjski list“ Novo mesto, tisk tiskarna „Ljudska pravica“ Ljubljana. Nenaročenih rokov in fotografij ne vračamo.

Za „NAS ČAS“ se po mnenju Sekretariata za informacije izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije številka 421-1/72 od 8. februarja 1974 ne plačuje temeljnega davka od prometa proizvodov.

**šport
telesna
kultura
rekreacija**

vaš obveščevalec

koledar

Petek, 29. junij - Peter Sobota, 30. junij - Emilijana Nedelja, 1. julij - Julija Ponedeljek, 2. julij - Oton Torek, 3. julij - Dan slovenskih rudarjev Sreda, 4. julij - Dan borca Četrtek, 5. julij - Cirila

dežurstva

Zdravstveni dom Velenje:
29. 6. 1979 dr. Valter Pirtovšek
30. 6. dežurna ambulanta: dr. Janez Poles
30. 6. 1979 pomožni dežurni: dr. Nada Hribar
1. 7. 1979 dežurna ambulanta: dr. Janez Poles
1. 7. 1979 pomožni dežurni: dr. Nada Hribar
2. 7. 1979 dr. P. Grošelj

mali oglasi

FOTO PAJK Velenje vam strokovno izdelava fotografije za vse osebne dokumente hitro kvalitetno v predpisani velikosti in po solidni ceni.

PRODAM gumijasti čoln Maestral 7 in motor Tomos 4 za 5.000,00 din. Kegl, Koroška 8 c, Velenje.

PRODAM poceni staro hišo in 190 a zemlje, deloma pašnik - gozd, možnost za vikend, v Spodnjem Doliču 50, Mislinja. Informacije dobite: Mirko Krajnc, Sercerjeva 11, Velenje; po 14. uri.

OBVESTILO

Cenjene stranke vljudno naprošam, da do 15. 7. 1979 dvignejo vsa izgotovljena oblačila zaradi preselitve v nove prostore v Velenje, Cesta III št. 9. Če oblačila ne bodo dvignjena do tega roka, zanje ne jamčim.
Proporočam se za obisk v novih prostorih, ki bodo odprti od 15. avgusta dalje.
FRANC VELER - KROJAČ
Šoštanj

PARCELO z nedokončano gradnjo v Paški vasi, lokacijska dokumentacija, prodam. Naslov v uredništvu.

NUJNO KUPIM dobro ohranjen osebni avtomobil Zastava 750 v vzornem stanju. Naslov v uredništvu.

FRIZZERSKI SALON ZORA ŽIVKOVIČ, Cesta V/7 - Go rica, sprejme takoj v redno delovno razmerje pomočnico in vajenka.

ODSSTOPIM VRSTNI RED za Peugeot, tip 305 GL, dobavni rok: julija. Naslov v uredništvu.

NATTAKARICO sprejemem v redno delovno razmerje, ni potrebna kvalifikacija. Gostilna Volk, Pileševac.

PRODAM kosilnico z obračalnikom. Informacije v gostilni Volk Pileševac.

kino

KINO MOZIRJE

1. 7. - nedelja ob 20. uri NASHVILLE - ameriški satirični musical (Geraldine Chaplin, J. Christie)
3. 7. - torek ob 20. uri PRAVI KAVBOJI - ameriški western
4. 7. - sreda ob 20. uri KAZEN NA PLANINI EIGER - ameriški pustolovski (Clint Eastwood)

REDNI KINO VELENJE

29. 6. - petek ob 18 in 20 uri UPORNIK JOSEY WALES - ameriški
30. 6. - sobota ob 16., 18 in 20 uri ZAPELJEVANJE - italijanski ljubezenski. Režija: Fernando Di Leo. Igrajo: Morris Rone, Liza Gastoni
1. 7. - nedelja ob 18 in 20 uri ZAPELJEVANJE - italijanski ljubezenski
2. 7. - ponedeljek ob 18 in 20 uri VRNITEV GUSARJA - španski avanturistični. Režija: Tony Mulligan. Igrajo: Roberto Woods, Tania Alvadare
3. 7. - torek ob 18 in 20 uri ZARADI SLOVESNOSTI NA GRAŠKI GORI FILMSKI PREDSTAVI ODPADETA
4. 7. - sreda ob 18 in 20 uri VRNITEV GUSARJA - španski avanturistični
5. 7. - četrtek ob 18 in 20 uri VSI GREMO V RAJ - francoska komedija. Režija: Yves Robert. Igrajo: Jean Rochefort, Daniel Delorme

KINO DOM KULTURE VELENJE

2. 7. - ponedeljek ob 20 uri DAJTE MI ŽIVETI - indijski ljubezenski. Režija: Basu Ceterdji. Igrajo: Sabana Azmi, Giriš Kanrad

KINO ŠOŠTANJ

30. 6. - sobota ob 19.30 LJUDJE IZGUBLJENI V ČASU - angleški znanstveno-fantastični. Režija: Kevin Connor. Igrajo: Patrick Wayne, Doug McClure
1. 7. - nedelja ob 17.30 in 19.30 VRNITEV GUSARJA - španski avanturistični
2. 7. - ponedeljek ob 19.30 ZAPELJEVANJE - italijanski ljubezenski
4. 7. - sreda ob 19.30 DAJTE MI ŽIVETI - indijski ljubezenski

KINO ŠMARTNO OB PAKI

29. 6. - petek ob 20 uri VRNITEV GUSARJA - španski avanturistični
Od 1. 7. do 1. 9. 1979 SOBOTNE IN NEDELJSKE PREDSTAVE OB 16 URI ODPADEJO

AVTOMOBILISTI

Montiramo radijske sprejemnike, neglenke, vzvratne luči, popravljamo vse avtoelektriko na vozilih, polnimo in kontroliramo akumulatorje.
AVTOELEKTRO SERVIS, JANEZ PELKO, DUŠANA KVEDRA 12.

OBVESTILO
Obveščamo in vabimo vse rudarske upokoјence, da se 3. julija udeležijo svečanosti na GRAŠKI GORI, kjer bo tudi tovariško srečanje. Vse upokoјene rudarje, ki imajo rudarske uniforme vabimo, da se udeležijo rudarske parade.
Na GRAŠKI GORI bo poskrbljeno za hrano in pijačo.
IZVRŠILNI ODBOR DRUŠTVA UPOKOЈENCEV VELENJE.

PTT priporočilo
Smo v času dopustov, ko je veliko ljudi odsotnih dalj časa izven svojega stalnega bivališča. V času odsotnosti posamezniki na različne načine urejajo zadeve v zvezi s poštnimi pošiljkami. Vsem, ki odhajate na krajši ali daljši dopust priporočamo, da pri pristojni pošti z naročilom sporočite, kako se naj postopa s pošiljkami, ki bodo med tem časom prihajale na vaš stalni naslov. S tem sporočilom si boste prihranili morebitne nevedčnosti, ki bi nastale zaradi zakasnele dostave ali vračila pošiljk, obenem pa olajšate delo poštam.
PODJETJE ZA PTT PROMET CELJE

LUV
INDUSTRIJA USNJA VRHNIKA TOZD TOVARNA USNJA ŠOŠTANJ
Šoštanj, Glavni trg 2
Na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja
ponovno razpisuje naslednja prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi
VODENJE ODDELKA ZA SPLOŠNE ZADEVE
Pogoji:
- da izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakoni, samoupravnimi sporazumi, družbenimi dogovori,
- da ima višjo ali srednješolsko izobrazbo družbene smeri s 5-letnimi delovnimi izkušnjami na odgovornih delovnih mestih
- da je moralno politično neoporečen ter ima ustrezno politično razgledanost, organizacijsko sposobnost in pravičen odnos do samoupravljanja.
Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: TOZD Tovarna usnja Šoštanj, 63325 Šoštanj, Glavni trg 2.

ZAHVALA
Ob boleči izgubi dragega moža
JOŽETA ŽNIDARJA
se iskreno zahvaljujem zdravniku dr. Francu Kotniku za zdravljenje njegove težke bolezni, govorniku REK-a za poslovilne besede, darovani venec in izkazano čast ob krsti in odprtem grobu.
Iskrena hvala tudi sostanovalcem Prešemove 6 za darovani venec, najbolj pa družinama Plečko in Strahovnik.
Žalujoča žena Rezka

ZAHVALA
Ob bridki in težki izgubi dragega moža in očeta
FRANCA MEHA
se zahvaljujema mami Štelcer, družinam Štelcer, Praprotnik in Božič ter vsem sorodnikom in znancem za vso pomoč, skrb in darovano cvetje. Še posebej se zahvaljujema Stanetu Gmajnerju, godbi TUŠ in kolektivoma TUŠ in Elektrike Gorenje TGO, doktorju Lazarju za lajšanje bolečin, častitljivi duhovščini ter govornikom.
Se enkrat hvala vsem, ki so dragega moža in očeta pospremili na njegovi zadnji poti.
Žalujoči žena in sin.

GLIN LESNA INDUSTRIJA NAZARJE
Na osnovi sklepa delavskega sveta TOZD Žagarstvo
RAZPISUJEMO dela in naloge
INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA - VODJE TOZD ŽAGARSTVO
Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:
- najmanj srednješolsko izobrazbo lesarske ali ekonomske smeri in 10 let delovnih izkušenj, od tega vsaj 5 let na odgovornih delih in nalogah,
- moralnopolitična neoporečnost,
- kandidatovo doseganje delo mora zagotavljati, da bodo doseženi cilji TOZD.
Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema razpisna komisija TOZD Žagarstvo v roku 30 dni po objavi razpisa.
Imenovanje velja za 4 leta.
Kandidati bodo o izbiri pismeno obveščeni v 30 dneh po izteku roka za prijavo.

SVET DELOVNE SKUPNOSTI VZGOJNO VARŠTVENEGA ZAVODA VELENJE
RAZPISUJE prosta dela in naloge
RAČUNOVODJE
Pogoji:
- končana srednja ekonomska šola,
- 5 let delovnih izkušenj v finančni stroki,
- moralno politična neoporečnost,
Prošnje pošljite na svet delovne skupnosti VVZ Velenje. Rok prijave je 15 dni po razpisu.

RUDARSKO ELEKTROENERGETSKI KOMBINAT VELENJE
Delovna organizacija Rudnik lignita Velenje Kadrovsko-spolni sektor
Razpisna komisija pri delavskem svetu DO RLV
RAZPISUJE dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:
1. VODJA DELOVNE SKUPNOSTI ZRAČENJE
Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
- da ima najmanj srednjo strokovno izobrazbo rudarske smeri in 3 leta delovnih izkušenj,
- da ima opravljen strokovni izpit za delo v metanski jami,
- da ima sposobnost dela z ljudmi, vodenja in organiziranja dela,
- da je družbeno-politično angažiran.
2. VODJA DELOVNE SKUPNOSTI KOPALNICA
Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
- da ima najmanj srednjo strokovno izobrazbo in 3 leta delovnih izkušenj,
- da ima sposobnost dela z ljudmi, vodenja in organiziranja dela,
- da je družbeno-politično angažiran.
Kandidati naj vložijo pismene prijave na razpis z ustreznimi dokumentacijo v roku 15 dni po objavi razpisa na naslov: Kadrovsko-spolni sektor DO RLV Preloge, pod oznako za razpisno komisijo.
Prijavljene kandidate bomo pismeno obvestili o izbiri 30 dni po preteku razpisnega roka.
SREČNO!

ISKRENO ČESTITAMO VSEM VELENJSKIM RUDARJEM IN DELAVCEM RUDARSKO ELEKTROENERGETSKEGA KOMBINATA VELENJE

za 3. julij — dan rudarjev in praznik kombinata
VSEM BORCEM IN AKTIVISTOM NARODNOOSVOBODILNE VOJNE
za 4. julij — dan borca

- Skupščina občine Velenje
- Izvršni svet skupščine občine Velenje
- Občinska konferenca SZDL Velenje
- Občinska konferenca ZKS Velenje
- Občinski svet ZSS Velenje
- Občinska konferenca ZSMS Velenje
- Občinski odbor ZZB NOV Velenje
- Občinska konferenca ZRVS Velenje

Čestitkam velenjskim rudarjem in delavcem Rudarsko elektroenergetskega kombinata Velenje ter borcem in aktivistom NOV se pridružuje tudi Center za informiranje, propagando in založništvo Velenje z uredništvom Našega časa in Radia Velenje.

- LEGENDA:**
- prireditveni prostor
  - parkirni prostori
  - asfalt
  - makedam
  - pešpot

V novo šolsko leto s preurejeno šolo

Dotrajana topolšk a osnovna šola je dobila novo lice — Nova telovadnica in vrtec

V nedeljo so v Topolšici otvorili prenovljeno štirirazredno podružnično osnovno šolo, dva oddelka vzgojno varstvenega zavoda in novo telovadnico. V telovadnici se je zbralo petsto krajanov Topolšice in okolice, tu pa so bili tudi številni družbenopolitični delavci, predstavniki šol in vzgojno varstvenih zavodov ter samoupravnih interesnih skupnosti občine Velenje.

Nadvse slovesno, prijetno vzdušje so temu pomembnemu dogodku dali tudi godbeniki šoštanjske Zarije, mešani pevski zbor Svoboda, Šoštanj, recitatorji kulturnega društva Topolšica in malčki, ki so pridobili nov vrtec.

V pozdravnem govoru je predsednik sveta krajevne skupnosti Topolšica, Rudi Rožic spregovoril o težavah, ki so se pojavljale pri uresničevanju zastavljenih nalog in o pomenu te velike pridobitve za krajevno skupnost. Jelko Koren, predsednik sveta šole Karel Destovnik-Kajuh iz Šoštanja, katere podružnica je šola v Topolšici,

pa je podelil priznanja gradbenemu odboru, podeljena pa so bila tudi priznanja krajevne konference SZDL zaslužni pri adaptaciji šole ter izgradnji vrtca in telovadnice.

O pomembnosti vrtca in šole za krajevno skupnost Topolšica sta na slovesnosti spregovorila

Priznanje za Anico Suligoj, dolgoletno vodjo šole in pobudnico sedanje preureditve

Predstavili so se tudi najmlajši

še predsednica skupščine samoupravne interesne skupnosti za otroško varstvo Dani Lipovšek ter Lojze Filipančič, predsednik izvršnega odbora SIS za izobraževanje.

Novi in prenovljeni objekti so bili nato predani svojemu namenu na veliko veselje otrok, šolarjev, staršev in vseh ostalih krajanov.

Kako na Graško goro?

Organiziran avtobusni prevoz na Graško goro iz Velenja, Šoštanja in Smartnega ob Paki — Z osebnimi avtomobili le do Škal in Cirkovce

Prireditveni odbor za organizacijo 13. srečanja borcev NOB in mladine Jugoslavije pričakuje, da se bo proslave na Graški gori ob 35-letnici pohoda legendarne XIV. divizije na Štajersko, združene z rudarskim praznovanjem, udeležilo veliko število ljudi iz Šaleške doline in od drugod. Da bi zagotovili čim bolj nemoten prihod na Graško goro, bo 3. julija veljal poseben prometni red.

Vsi, ki bodo želeli na Graško goro z osebnimi avtomobili, se bodo lahko pripeljali do Škal, kjer bodo morali svoja vozila parkirati pri gasilskem domu. Od tam naprej pa bo do Graške gore zagotovljen prevoz z avtobusi. Avtobusi bodo vozili v izmeničnem enosmernem prometu brez časovnih opredelitev.

Z osebnimi avtomobili se bo moč pripeljati tudi še naprej od Škal po soteski potoka Šopotarimo kamnoloma do Ževartove domačije v Plešivcu. Od tam pa bo treba peš nadaljevati pot na Graško goro. Proti Gra-

ški gori bo možen dostop z osebnimi avtomobili tudi skozi Hrastovec in Cirkovce s tem, da bo treba v Cirkovcah svoje vozilo parkirati, od tam pa pot nadaljevati peš do kraja, kjer bo proslava.

Za vse tiste, ki nimajo lastnega prevoznega sredstva ali ne bi želeli na pot s svojim osebnim avtomobilom, bo urejen prevoz z avtobusi. Avtobusi bodo začeli voziti 3. julija ob 8.30 iz Velenja, Šoštanja ob Paki in Šoštanja. Zborna mesto v Velenju bo pred Rdečo dvorano, z vmesnimi postanki pri Tržnici na Kidričevi cesti. Rudarskem domu ter gasilskem domu v Škalah.

V Šoštanju bo zbirališče e pred avtobusno postajo v Smartnem ob Paki pa pri kulturnem domu v središču kraja. Avtobusi se bodo vmes ustavljali na rednih postajališčih. Vozili bodo vse do začetka proslave.

Avtobusni prevoz bo zagotovljen tudi za vse tiste občane, ki se bodo udeležili tradicional-

nega rudarskega praznovanja na kotalkališču, ki bo v torek, 3. julija že ob 8. uri. Avtobusi bodo parkirani na Kidričevi cesti, med križiščem pri Go rjanem klancu in kinodvorano, odhod na Graško goro pa bo takoj po konačni proslavi. Med proslavo bo ta del Kidričeve ceste zaprt za promet oziroma ga bodo urejali miličniki.

Seveda bo po končani proslavi na Graški gori zagotovljen organiziran prevoz tudi nazaj (Velenje, Šoštanj, Smartno ob Paki).

Pa še to! Na vseh pomembnejših križiščih bodo promet urejali miličniki, ki jim bodo pomagali pripadniki enot narodne zaščite. Zato organizator proslave prosi vse, ki se bodo odločili za pot na Graško goro z lastnim prevoznim sredstvom, da dosledno upoštevajo njihova navodila ter tako pripomorejo, da bo potekal promet čim bolj nemoten.

Vse za družino in dom, za stanovanje in gospodinjstvo pod eno streho!

VELEBLAGOVNICA

nama VELENJE

